АНОНС
НОМЕРА

До 200-річчя Кобзаря
2-3 стор.

Продовження діалогу
6-7 стор.

День дошкілля
15 стор.

ЗАМОК

Газета Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка

31 жовтня 2012 року, №17-20 (137-140)

ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Валентина БЕНЕРА,
проректор з наукової роботи

Щеоднимвагомимі конкретнимпідтвердженням плідної співпраці науковців Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка та Рівненського державного гуманітарного університету стала Міжнародна науково-практична конференція "Актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти". Організаційний комітет конференції очолювали ректори обох ВНЗ, професори А.М.Ломакович і Р.М.Постоловський та проректори з наукової роботи В.Є.Бенера і Т.І.Поніманська. Програму наукового форуму (близько 120 наукових повідомлень) склали матеріали тематичних досліджень фахівців дошкільної освіти з науково-освітніх установ України, Педагогічного університету ім. Комісії народної освіти (Краків, Польща), Російського державного гуманітарного університету (Москва), Білоруського педагогічного університету ім.Максима Танка (Мінськ), Бельцького педагогічного університету ім.Алеко Руссо (Бельци, Молдова), Дебреценського університету (Гайдубесермень, Угорщина).

Робота конференції розпочалась у Рівному. Увагу науковців шести країн рівненчани зосередили на ознайомленні з досвідом підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти в Рівненському державному гуманітарному університеті. Логічним продовженням такого ознайомлення стали запропоновані провідними фахівцями різних країн майстер-класи, в яких проявилися як спільні риси, так і специфічні ознаки національних систем дошкільної освіти. Українське бачення особливостей методики підготовки педагогів-дошкільників продемонстрували професор Вінницького державного педагогічного університету ім.Михайла Коцюбинського Г.С.Тарасенко у майстер-класі "Еколого-естетичні студії у підготовці педагога" та проректор з наукової роботи, професор РДГУ Т.І.Поніманська – майстер-класом оригінальної теми з акцентом постмодерного дискурсу "Аксіологічний полілог у підготовці педагога до гуманістичного виховання дітей дошкільного віку". Російське прочитання проблематики запропонувала професор Російського державного гуманітарного університету О.Є. Кравцова через майстер-клас "Тренінг ефективного спілкування вихователя з дитиною". Польські науковці збагатили програму конференції майстер-класом ад'юнкта Інституту педагогіки УМКС (Люблін) Терези Парчевської "Ефективні технології виховання дітей дошкільного віку". Рівненський етап конференції завершився участю представників вітчизняної та

зарубіжної педагогічної науки в засіданні лабораторії консалтингу дошкільної освіти кафедри педагогіки і психології (дошкільної та колекційної) РДГУ.

Подальші засідання конференції пройшли на базі нашого інституту. Кременецький етап роботи наукового форуму розпочався виголошеним на пленарному засіданні вітальним словом ректора інституту, професора А.М.Ломаковича, який наголосив на глибоких культурно-освітніх і педагогічних традиціях нашого краю, де кожен виток становлення професійної освіти відзначався педагогічним спрямуванням. Ще на початку XIX століття у Волинській гімназії запланували підготовку вчителів початкового навчання та гувернанток, а в Кременецькому ліцеї 20 – 30 рр. XX ст., який був комплексним навчальним закладом, функціонував перший ДНЗ – передшкола, а згодом були відкриті дошкільні установи в Білокриниці, Вишнівці, Смизі. Специфіка освітньої роботи полягала у врахуванні національних та регіональних культурно-історичних особливостей краю. Започаткування

підготовки фахівців дошкільної освіти датується 1969 роком, коли у Кременецькому педагогічному училищі оголосили перший набір на спеціальність "Дошкільне виховання". Відтоді наш навчальний заклад – єдиний заклад освіти в області, який готує фахівців для системи дошкільного навчання і є регіональним науково-методичним центром дошкільництва. Зауважимо, що на Тернопіллі функціонують 508 дошкільних навчальних закладів, з яких 101 – у містах і 407 – у сільській

місцевості, а за їх статусом 498 – загального розвитку, 19 – комбінованих, 5 – спеціальних та 1 – санаторний. Посилюється тенденція не лише відновлення і розширення діяльності ДНЗ, а й відкриття навчально-виховних комплексів "Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа" у сільській місцевості. На сьогодні у Тернопільській області різними формами дошкільного виховання охоплено понад 26 тисяч дітей, тобто дещо більше половини їх загальної чисельності. Навіть з урахуванням альтернативних форм дошкільної освіти залучення дітей до навчання і виховання у ДНЗ не досягає 55 %. Така статистика вказує на гостру соціальну проблему, що потребує якнайшвидшого вирішення і підкреслює потребу регіону в кадрах для системи дошкільної освіти. тим більше, що й на сьогодні навіть за умови недостатнього охоплення дітей дошкільного віку суспільним навчанням і вихованням питання кадрового забезпечення ДНЗ області залишається не вирішеним: майже у 50 % міських ДНЗ працюють педагоги без вищої фахової освіти, а в сільській місцевості лише троє із десяти вихователів мають диплом спеціаліста чи бакалавра.

Вирішення практичних проблем потребує теоретичного обґрунтування та розробки наукових підходів до розв'язання актуальних завдань нинішнього дня – саме в такому напрямі вели фахову розмову науковці під час конференції.

Учасники пленарного засідання першою заслухали доповідь головного спеціаліста Департаменту вищої освіти МОНМС України О.Л.Богініч "Підготовка студентів до реалізації концептуальних ідей Базового компонента дошкільної освіти в Україні". "Сучасні підходи до розуміння поняття професійної компетентності" висвітлила доктор педагогічних наук, професор Київського університету ім.Бориса Грінченка Г.В.Бєлєнька. Актуальну проблему "Підготовка майбутніх вихователів ДНЗ до гармонізації стосунків дітей з природою в контексті наступності дошкільної та початкової освіти" аналізувала доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім.Михайла Коцюбинського Г.С.Тарасенко. Модератор пленарного засідання, проректор з наукової роботи РДГУ, професор Т.І.Поніманська розкрила тематику "Підготовка студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку: стан і проблеми". Завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти нашого інституту, доцент Т.С.Фасолько здійснила "Історичний екскурс у підготовку педагогічних кадрів на Кременеччині". На кокретних питаннях методики дошкільної освіти зупинилася доцент Донбаського державного педагогічного університету (м.Слов'янськ) Н.М.Ляшова.

На пленарному засіданні прозвучало й вагоме слово зарубіжних науковців. Доктор педагогічних наук, доцент кафедри методик дошкільної освіти Білоруського державного педагогічного університету ім.Максима Танка В.М.Шебеко проаналізувала "Вплив засобів фізичної культури на розвиток особистості дитини". Програма пленарного засідання включала ґрунтовні наукові повідомлення інших зарубіжних фахівців: "Методики формування компетенції фахівця-дошкільника" (Єва Бакоші, Дебреценський університет, Угорщина), "Зустрічі і навчальні діалоги з мистецтвом, або Про мистецтво, близьке дітям" (Тереза Жебровська, Педагогічний університет ім.Комісії народної освіти, м.Краків, Польща), "Оновлення системи методів навчання у сучасній вищій освіті" (Христина Катона, Університет св.Іштвана, м.Сорвош, Угорщина), "Педагогічні і культурні аспекти вибору альтернативних освітніх програм" (Катерина Романова, Американський університет, Вашингтон, США), "Організаційні засади професійної підготовки фахівців дошкільної освіти в Румунії" (Ріта Форіш-Ференці, Науковий університет Бабеш-Боя, м.Клуж-Напока, Румунія).

На секційних засіданнях аналізувалися теоретико-методичні засади підготовки фахівців дошкільної освіти; значну увагу приділили вивченню історичного досвіду та сучасних інтеграційних процесів у дошкільній педагогічній науці; дана характеристика інноваційним технологіям дошкільної освіти; розкрита наступність і перспективність дошкільної та початкової ланок освіти.

На конференції впевнено прозвучав голос представників нашої інститутської науки: Л.І.Врочинської ("Дослідження роботи педагогів ДНЗ з виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку"), О.М.Доманюк ("Організаційно-методичні засади співпроаці педагогів і батьків у становленні соціального досвіду дошкільників"), І.А.Онищук ("Розвиток творчого самовираження старших дошкільників у музичній діяльності") і В.В.Павелко ("Наступність у формуванні математичних знань, умінь дошкільників і молодших школярів").

Учасники конференції ознайомилися з навчально-матеріальною базою інституту, оглянули експозиції музеїв і виставкових залів навчального закладу, подивилися концерт художніх колективів мистецького факультету, здійснили екскурсію визначними місцями Кременеччини.

ВІТАЄМО!

АТЕСТАЦІЙНА КОЛЕГІЯ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ ПРИСВОЇЛА ВЧЕНЕ ЗВАННЯ ДОЦЕНТ

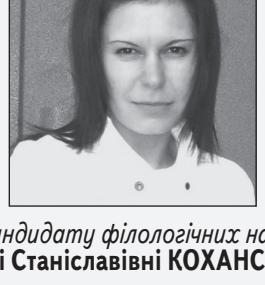

кандидату філологічних наук
Ірині Станіславівні КОХАНСЬКІЙ

Успішно захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

Людмила Михайлівна ГОЛОВАТЮК,
кандидат біологічних наук

Надія Іванівна ЯЦЕНЮК,
кандидат педагогічних наук

Вітаємо! Бажаєм нових наукових здобутків!

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

Оксану Олегівну КАМІНСЬКУ

Любов Михайлівну КРАВЕЦЬ

Тетяну Анатоліївну БАЛБУС

Хай Вам завжди посміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай щастя й здоров я не зрадять ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання й думки.
Снаги трудової – без ліку,
Пошани й добра від людей,
Щасливого й довгого віку
Бажаємо Вам у цей день.

Ректорат, профком, редакція «Замку»

"ТАРАСІВ

Ніна КАЗЬМІРУК

Це унікальне явище: не будинок, не споруда, де розміщений ще один музей, наповнений експонатами, що відображають життя і творчість Тараса Шевченка. "Тарасів дім" – віртуальна реальність, що живе в душі та серці відомого культурно-мистецьким колам збирача українки, заслуженого працівника культури України Тараса Максим'юка, котрий майже півстоліття мешкає в Одесі, але знає і любить кожен куточок української землі. Завдяки йому "Тарасів дім" як віртуальна реальність стає реальністю зримою, бо опредметнюється творчою діяльністю Тараса-одесита, який перетворив свою колекцію українки (кілька тисяч експонатів – творів живопису, графіки, скульптури, документів, раритетних видань, рукописів, фотографій, виробів народного мистецтва, медалей, жетонів, поштових листівок і марок 17 – 20 століть) – у своєрідний мандрівний музей, матеріали з якого використовуються в організації сотень виставок як в Україні, так і за її межами. До цього слід додати більше 200 статей, опублікованих збирачем українки у вітчизняних і зарубіжних виданнях, змістом яких стала доля, символічне значення та культуротворча роль більшості експонатів його унікального мистецького зібрання.

Народився Тарас Максим'юк на окупованій фашистами Холмщині (нині Польща), звідки після війни його родину

примусово переселили на Миколаївщину. Жив у м.Вознесенську. Середню освіту здобув у Миколаєві. 14-річним школярем уперше брав участь в археологічних розкопках древніх курганів. Здобув вищу інженерну освіту, але хоча багато років працював за фахом, змістом його життя стало колекціонування. Для нього це було тим видом творчої діяльності, де він не лише виявив себе свідомим українцем, а й дуже багато зробив для української культури.

Патріотичний дух і національна свідомість Тараса почали формуватися ще у шкільні роки, з часу зустрічі з Феодосієм Камінським – непересічною особистістю, людиною вже літньою, котрій завершувався восьмий десяток. Ф.Камінський ще на початку XX століття входив до миколаївської "Просвіти", у 20-х роках керував Миколаївським історико-археологічним музеєм. Був репресованим і понад 20 років провів у таборах і на засланні. Ця людина дихала живою українською історією: він особисто знав Миколу Аркаса, Михайла Грушевського, Дмитра Яворницького; відвідував хворого Івана Франка; Леся Українка особисто подарувала йому бандуру.

Спілкування, а потім і листування з Феодосієм Камінським наповнили розум і серце Тараса Максим'юка найвищими думками та пориваннями. Чимало важило й те, що доля родини Максим'юків мала багато спільного з долею Камінського: примусове переселення, перебування батька на засланні, внаслідок чого в Тараса при спробі поступити на історичний факультет Одеського державного університету ім..Іллі Мечнікова не прийняли документів і не допустили до складання вступних іспитів.

Колекціонування українки Тарас Максим'юк розпочав у 1964 році. Першими експонатами стали українські стародруки, періодика XIX – початку XX століть, листівки. В 1968 році вперше бере участь у виставці українських писанок. З початку 70-х років обробляє зібраний до колекції матеріал і друкує статті в періодичній пресі, наукових виданнях, виступає по радіо і телебаченню з українознавчою тематикою. У бібліографічному покажчику "Тарас Іванович Максим'юк", підготовленому Одеською державною науковою бібліотекою ім.Максима Горького, – більше 400 позицій. Причому тут не йдеться про звичайний перелік його публікацій чи публікацій про нього, а про матеріали з колекцій Тараса Максим'юка на різноманітних виставках, організованих різними культурно-мистецькими установами як в Україні, так і за рубежем, або інформація про використання таких матеріалів для тематичного ілюстрування видань і публікацій. Бібліографічний покажчик розкриває ще кілька граней творчості Тараса Максим'юка: він виступає як упорядник, рецензент і редактор багатьох книг, різноманітних публікацій, готує до друку матеріали інших авторів, пише передмови до таких видань.

Вже в далекому 1977 році на виставці творів українського художника Михайла Жука було 27 експонатів з колекції Тараса Максим'юка. В наступні роки та десятиріччя масштаби його участі у виставках та експозиціях значно розширюються, урізноманітнюється тематика, кількість представлених експонатів обчислюється багатьма десятками. Зокрема, на виставці книжкових обкладинок Михайла Жука в Одесі (1995) презентовано більше 30 робіт з його зібрання. Творчий інтерес колекціонера до художнього доробку М.Жука був не випадковим. Михайло Жук, виходець із Херсонщини, котрий здобув мистецьку освіту в Києві, Москві та Кракові, майже 40 років свого життя пов'язав з Одесою: був проректором Художнього інституту, ініціював активне вивчення та сприяв відтворенню народного мистецтва, пов'язував з ним професійну художню творчість. У дореволюційний період М.Жук, як високоосвічений і духовно багатий митець, легко сходиться з видатними діячами української культури того часу: у Кракові – з Богданом Лепким, у Львові – з Іваном Нечуй-Левицьким, Михайлом Старицьким, Миколою Лисенком, Панасом Саксаганським, Миколою Садовським; у Чернігові – з Борисом Грінченком, Миколою Вороним, Володимиром Самійленком.

Особливим рядком чернігівського етапу життя М.Жука проходить його дружба з Михайлом Коцюбинським, два портрети якого та ілюстрації до творів письменника-класика ("Тіні забутих предків", "З глибини" та інші) свідчать, що їх дружба мала яскраве творче забарвлення. На "Літературні суботи" до Коцюбинського М.Жук приводив своїх учнів Павла Тичину, Василя Елланського та інших. Разом з Коцюбинським вони раділи кожному творчому здобутку молодих авторів, особливі надії покладали на Павла Тичину, причому не тільки як на поета, а й як на художника.

Знайомство з видатними діячами національної культури спонукало Михайла Жука до портретного живопису – аж надто яскравими були знайомі йому мистецькі постаті, щоб не створити з них галереї портретів класиків української літератури та мистецтва. Закономірно, що галерею розпочали живописні образи Григорія Сковороди, Івана Котляревського, Тараса Шевченка, продовжили – портретні зображення Івана Франка, Лесі Українки, Івана Нечуй-Левицького, Марка Вовчка, Миколи Лисенка, Володимира Винниченка, Богдана Лепкого, Володимира Сосюри, Павла Тичини, Миколи Бажана, Наталії Ужвій, а завершували – портрети "ворогів народу" Миколи Зерова, Леся Курбаса, Миколи Хвильового, Миколи Вороного. Показово, що останню групу портретів художник не знищив і не зрікся їх навіть у трагічний 1937 рік, коли імена зображених ним діячів культури можна було знайти у сумнозвісному списку розстріляних до "20-ї річниці Жовтня". Чи не тому художника без усяких пояснень на півроку запроторили до одеської в'язниці?! Загрожувало йому ув'язнення і після війни – за перебування на

окупованій території, але врятував колишній учень, а на ті часи Міністр культури України Павло Тичина.

Широкому загалу поціновувачів образотворчого мистецтва яскрава творча особистість М.Жука у значній мірі стала відомою завдяки діяльності Тараса Максим'юка – збирача українки й організатора мистецьких виставок. Саме він був ініціатором та одним з організаторів першої в Україні виставки однієї картини, використавши для цього панно з власної колекції "Біле і Чорне" художника Михайла Жука, де в особливій манері письма зображено молодого українського поета Павла Тичину. Виставка мала успіх – і панно здійснило реальну мандрівку у просторі та часі впродовж століття (1912 – 2012): "народившись" 1912 року в Чернігові, воно через Київ "відвідало" Схід, Південь та Захід України, в 2006 – 2007 роках його побачили шанувальники мистецтва в далеких Чикаго та Нью-Йорку.

Подібні мандрівки у просторі та часі здійснюють сотні інших експонатів із зібрання українки Тараса Максим'юка. Протягом багатьох десятиріч вони "мандрують" виставковими залами України та зарубіжжя. Тому з упевненістю можемо заявити: Український культурологічний музейно-виставковий центр "Тарасів дім" і не зміг би вміститися у стінах однієї будівлі – поле його діяльності визначається безмежним простором української національної культури. Образно кажучи, експонати "Тарасового дому" – з усієї України, експозиції "Тарасового дому" – для всього світу.

Творча діяльність Тараса Максим'юка – це особлива сторінка сьогодення української культури. Матеріали з його зібрання українки експонуються на урочистостях із вшанування Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Пантелеймона Куліша, Юрія Липи й багатьох інших відомих діячів. Ці ж матеріали – постійні "учасники" всеукраїнського свята "Українська мова – мова єднання", що проходить у різних регіонах України.

ДІМ" ТАРАСА

До 200-річчя Т.Г.Шевченка

"Працює" Максим'юкова українка на близьке і далеке зарубіжжя: разом з Одеською філією Грецького фонду культури за її

матеріалами організовано дві інформативно-ілюстративні виставки: "Україна і Афон" та "Чарівний світ української писанки"; спільно з Ізраїльським культурним центром в Одесі – виставку "Пам'ятки єврейської старовини Волині та Поділля"; із Всеукраїнським центром болгарської культури – виставку "Нам пора для України жить". Тож цілком логічно, що Тарас Максим'юк – активний учасник Конгресу українців країн СНД та світових форумів українців. Він є учасником експедиції-походу на козацькому човні "Еней" за маршрутом Одеса – Стамбул – Пірей – Афіни – Корфу – Неаполь – о.Капрі – о.Ітака – Пірей – Стамбул – Одеса, де було представлено Україну як морську державу з давнім і славним минулим.

Вже в середині 90-х років українка Тараса Максим'юка стала основою згаданого українського культурологічного музейно-виставкового центру "Тарасів дім", який через десятиліття у приміщенні Одеського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" відкрив для громадськості музей "Одещина – Шевченкові". Саме за цією частиною колекції Максим'юка було сформовано і з часом опубліковано однойменний альбом, укладачем і автором вступної статті до якого став сам колекціонер. Альбом підтвердив: Шевченкіана є серцевиною українки Тараса Максим'юка.

Особливу цінність у Шевченкіані Тараса Максим'юка, як і в інших зібраннях творів класиків української літератури, мають прижиттєві публікації Кобзаря. У Максим'юковому зібранні – це перший і другий томи "Записок о Южной Руси" (1856 – 1857), збірник поезій "Хата" за 1860 рік

(всі – за редакцією П.Куліша), український літературний збірник "Молодик" за 1845 рік та інші видання, де опубліковані твори Тараса Шевченка. Чималий інтерес викликають тогочасні фотографії знайомих Шевченка – акторів А.Олдріджа та М. Щепкіна, письменника М.Костомарова та багатьох інших відомих і менш відомих у нашій історії діячів. Тут же – видання Шевченкового "Кобзаря" II половини XIX століття. Привертають увагу "Чигиринський Кобзар", виданий 1867 року в Санкт-Петербурзі, "Кобзар" з додатком спогадів про Шевченка", опублікований 1876 року в Празі, та "Кобзар" київського видання 1899 року, а також перші біографії Т.Шевченка: "Тарас Григорович Шевченко. Біографічний нарис" В.Маслова (1871), "Шевченко. Його життя і твори" Ф.Піскунова (1879), "Життя і твори Тараса Шевченка. Зібрання матеріалів до його біографії" М.Чалого (1882). Перша з названих біографій опублікована в Москві, інші – в Києві.

Багато матеріалів Максим'юкової Шевченкіани пов'язані тематикою "Твори Тараса Шевченка на театральній сцені". Знаходимо видання Шевченкових творів, що були представлені на українських і зарубіжних сценах ("Назар Стодоля", "Гайдамаки", "Наймичка" та інші), програми концертів та урочистостей, присвячених Кобзарю, театральні афіші тощо. Зібрані прижиттєві фото акторів, які грали Шевченкових героїв (М.Заньковецька, П.Саксаганський, М.Садовський, Г.Затиркевич, Д.Мова), а також А.Бучми, який зіграв роль Тараса Шевченка в однойменному фільмі ще в 1924 році.

Містить Шевченкіана Тараса Максим'юка матеріали, без сумніву, унікальні: партитуру полонезу В.Пащенка "На смерть Шевченка", написаного і виданого в Одесі в 1861 році; копію гіпсової посмертної маски Тараса Шевченка у виконанні скульптора П.Клодта; примірник санк-петербургського журналу "Основа" за 1861 рік, де публікується "Щоденник" Шевченка та інші його твори; збірка "Вінок Т.Шевченкові з віршів українських, галицьких, російських, білоруських і польських поетів" з примітками її упорядника, відомого шевченкознавця Михайла Комарова в рукописному і друкованому варіантах (1912); одеське видання 1917 року "Ще не вмерла Україна. Український Гімн. Слова П.Чубинського" з портретом Тараса Шевченка; низка видань і публікацій до 100-річчя з дня народження Кобзаря (газети, листівки, примірники ювілейних книг тощо). Не можна обійти увагою примірник "Програми міжнародного конкурсу на проект пам'ятника Т.Г.Шевченкові у м.Харкові" (1930), де знаходимо список ради журі, яку очолював тодішній Голова ВУЦВК Г.Петровський і до складу якої входили такі відомі особи як М.Скрипник, Д.Багалій, Лесь Курбас, М.Жук, М.Хвильовий та інші. Частина з них черех деякий час була репресована і знищена.

Важливе місце в українці Тараса Максим'юка належить матеріалам про життєтворчість художника-ілюстратора Амвросія Ждахи (1855 – 1927) та українського письменника і громадського діяча Віталія Боровика (1864 – після 1938). Саме ці дві постаті складають для нас особливий і безпосередній інтерес, бо їх імена пов'язані з нашим містом. Справа в тім, що Амвросій Ждаха на початку XX століття працював учителем малювання в Кременецькому комерційному училищі, яке знаходилось у приміщенні нинішньої ЗОШ № 2, а Віталій Боровик у той же час мав юридичну практику в Кременці та проживав у будинку нинішнього райсоцзабезу (вул. Ю.Словацького), куди до нього у 1906 році приїздив Михайло Коцюбинський. До речі, В.Боровик був зятем А.Ждахи, так що їх поєднували не тільки культурно-митецькі, а й родинні зв'язки. Факт перебування А.Ждахи і В.Боровика у Кременці і привів Тараса Максим'юка до нашого міста, а відтак і до редакції "Замку". Маючи невгамовну, допитливу, а тому й мандрівну чи, як кажуть у народі, непосидющу, вдачу, колекціонер подорожує містами, з якими прямо чи опосередковано пов'язані елементи його багатотисячного україністичного зібрання.

Шевченкіана художника Амвросія Ждахи з'явилася на світ Божий не випадково. Вже наприкінці XIX – на початку XX століть творчий доробок художника був досить вагомим: ілюстрації до роману П.Куліша "Чорна Рада", оповідань Г.Квітки-Основ'яненка "Добре роби – добре й буде", повісті Є.Гребінки "Чайковський", "Слова о полку Ігоревім", етнографічного збірника "Українське весілля" та інших видань. Однак найяскравішу сторінку його життєтворчості складає саме Шевченкіана, яку він розпочав під впливом одеського художника Віктора Ковальова (1822 – 1894) – особистого друга Тараса Шевченка. Навчаючись у Петербурзькій академії мистецтв, Ковальов і Шевченко жили на одній квартирі і зберегли приятельські стосунки до кінця днів. Більше того, Ковальов допомагав Шевченку у виданні і розпродажу мистецького альбома "Мальовнича Україна". Спогади В.Ковальова, вивчення Кобзаревої творчості, офортів з "Мальовничої України", акварелей Шевченка, опублікованих на вклейках до журналу "Киевская старина" спонукали Амвросія Ждаху до створення ілюстрацій для "Кобзаря".

Поряд з цим, але без шкоди для творення Шевченкіани, Ждаха веде роботу з образотворчого оформлення української народної музичної творчості. Розпочалось із того, що за порадою Миколи Лисенка він ілюстрував українські народні пісні у форматі поштових листівок і таким чином інтерпретував народне пісенне мистецтво образотворчою мовою. Таких листівок художник серії. Серед ілюстрованих пісень – "Ой не світи, місяченьку", "За Сибіром сонце сходить", "Засвіт встали козаченьки", "Ой на горі та женці жнуть", "Ой у полі могила", "Стоїть явір над водою". Обидві серії листівок були розпродані вмить, а значна частина виручених коштів пішла на спорудження пам'ятника Тарасові Шевченку в Києві.

Конкретну роботу над створенням ілюстрацій до "Кобзаря" А.Ждаха розпочинає в 1896 році. Він задумує 26 великих і 14 менших ілюстрацій, 20 заставок, 15 кінцівок, обкладинку, титул, шрифти для друку. За його планом, біографія Шевченка має бути ілюстрованою. Для цього він використовує замальовки пам'ятних місць, які зробив під час подорожі на батьківщину поета в1894 році, а також власноручні офорти Шевченка з "Мальовничої України".

Роботи Амвросія Ждахи для "Кобзаря" відрізнялися від робіт попередніх ілюстраторів своєю комплектністю, безпосереднім призначенням малюнків до сюжету збірки, жанрово-побутовою трактовкою змісту, розрахованою на сприйняття малограмотним населенням тодішньої України. Ілюструванню "Кобзаря" художник віддав три десятиліття свого творчого життя. Відомі та збереглися 39 малюнків до 18 творів Тараса Шевченка., серед яких – "Іван Підкова", "Гамалія", "Перебендя", "Причинна", "Неофіти", "Тополя". Хоча з різних причин ілюстрації Ждахи залишилися не надрукованими, проте вони становлять взірець оформлення книги для масового читача.

Віталій Боровик – друга особа з українки Тараса Максим'юка, ім'я якої пов'язане з Кременцем. В одному зі своїх творів В.Боровик писав: "Батьківщиною своєю вважаю Волинь...". І не безпідставно: у 1876 – 80 роках навчався в Острозькій прогімназії, працював на Волині дрібним урядовцем, написав публіцистичний твір "Вісті з Волині". Коло його творчих інтересі було досить широким: від публіцистики до фольклористики, від поезії до перекладу. Свої твори вміщував у літературних журналах. Зібрав матеріали до тлумачного словника української мови – зібрана ним картотека нараховувала понад 300 тисяч реєстрових статей. Був особисто знайо-

мий з Михайлом Коцюбинським, Лесею Українкою, Василем Стефаником. За дорученням Лесі Українки брав участь у створенні бібліотеки перекладів зі світової літератури. Один з ініціаторів і засновників "Братерства тарасівців" (1891) у м.Каневі, яке мало за мету пропаганду національної незалежності України. В цій організації працював спільно з Іваном Липою, Володимиром Самійленком, Миколою Міхновським. Переїхавши в 1910 році до Одеси, ініціює створення місцевої організації "Братерство тарасівців". У 1938 році репресований. Після цього відомостей про нього немає.

Віталій Боровик мав великий особистий архів, матеріалами якого користувався Тарас Максим'юк при формуванні свого зібрання україніки. Зокрема, колекціонер використав фотографії юної Лесі Українки (1884), художника Амвросія Ждахи (1902), а також Івана Липи (1894) з дарчим написом: "Рідному по духові братові Віталієві від

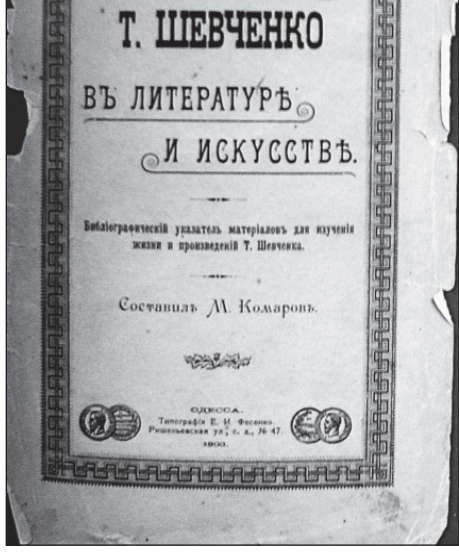

Івана на незабудь про рік 1891-й" (рік заснування "Братерства тарасівців"), а Тарас Максим'юк до цієї фотогалереї додав фото ще одного відомого українця – вченого і громадського діяча Юрія Липи...

Формальне та змістове наповнення "Тарасового дому" засвідчують: вся Україна – це дім Тараса Шевченка, дім, який підтримується неохопним творчим духом національного генія і який об'єднує нас у велику національну спільноту – українство.

Фото з архіву Тараса МАКСИМ'ЮКА

НАШІ ПУБЛІКАЦІЇ

ТРАДИЦІЙНИЙ ІНТЕРЕС ДО ТРАДИЦІЙ

Науковий інтерес, методологічний пошук і творчі зусилля кандидата педагогічних наук, доцента **Ольги Макаренко** стабільно спрямовані в теорію і методику дошкільної освіти, зокрема на розробку методики вивчення та використання у виховній роботі з дітьми дошкільного віку народознавчих матеріалів, які знаходимо у всіх видах народної творчості. До кількох десятків книг, підготовлених Ольгою Макаренко для педагогів дошкільних навчальних закладів, нещодавно додалося ще дві: "Символи та обереги двору нашого", видані Тернопільським видавництвом "Навчальна книга – Богдан", і "Скарби бабусиної скрині", що побачили світ в обласному ТОВ "Терно-граф". У першій книзі підібрано й систематизовано оповідання, вірші, казки та легенди, прислів'я та приказки, загадки, лічилки та скоромовки про символи й обереги українського двору. До "Скарбів бабусиної скрині" автор віднесла найрізноманітніші фольклорні жанри, символіку всіх можливих матеріалів і предметів, які традиційно зберігалися у домашній скрині. Текстова форма та характер змісту обох книг відповідає вимогам методики навчально-виховної роботи у ДНЗ, завдяки чому вони будуть корисними для батьків, педагогів дошкільних навчальних закладів, учителів початкових класів, студентів вищих закладів освіти педагогічного профілю.У читальному залі бібліотеки відбулась презентація цих книг для викладачів та студентів інституту.

МЕТОДИЧНИЙ ПОДАРУНОК ВОКАЛІСТАМ

МОНМС України надало Гриф "Рекомендовано Міністерством совіти і науки, молоді та спорту України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів" навчальному посібнику старшого викладача кафедри методики музичного виховання та вокально-хорових дисциплін, заслуженого артиста України **Миколи Швидківа** "Навчальний репертуар для баритона в курсі постановки голосу". Свої теоретико-методологічні знання та багатий практичний досвід у сфері вокально-виконавської діяльності автор втілив у конкретну обґрунтовану систему методичних настанов і рекомендацій щодо розвитку музично-художніх навичок у роботі над репертуаром та у виконанні запрограмованих музичних творів, основних форм організації та проведення занять з постановки голосу. Посібник містить партитури більше 20 творів для вокального виконання, подає відомості про видатних вокалістів, доповнений стислим словником необхідних музичних термінів.

Ефективність методичних рекомендацій автора гарантується його успішними виступами на конкурсі оперних співаків імені А.Дворжака у м.Карлові Вари (Чехія), під час гастролей у Польщі, Німеччині, Ірландії, Росії, Словаччині, Чехії та участю у концертах на першій сцені нашої держави – Національному палаці мистецтв "Україна".

ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ – САМОРЕФЛЕКСІЯ СТУДЕНТА

У збірнику наукових праць "Педагогіка вищої та середньої школи" (випуск 34, розділ "Теоретико-практичні проблеми педагогіки вищої школи") Криворізького педагогічного інституту Криворізького національного університету опублікована стаття завідувача кафедри педагогіки, кандидата педагогічних наук **Любові Кравець** "Роль навчальних дисциплін у формуванні саморефлексії майбутніх педагогів". У роботі висвітлюються проблеми практичної підготовки майбутнього вчителя, зокрема виявлення таких вагомих чинників як рефлексія і саморефлексія, що впливають на формування особистості педагога. Основна увага приділена аналізу методики виховання саморефлексії у процесі вивчення окремих навчальних дисциплін. У статті проаналізовано етапи залучення студентів до рефлексивної діяльності, розкривається роль навчальних дисциплін ("Вступ до спеціальності", "Основи педагогічної майстерності", "Саморефлексія у становленні педагогічної майстерності") і педагогічної практики у формуванні саморефлексії студентів. Перспективу подальших досліджень автор вбачає у розробці ефективної технології вдосконалення творчих навичок саморефлексії у процесі тренінгу та педагогічної практики, а також у здійснені корекції сформованих компонентів саморефлексії, взявши за основу вивчення спеціального курсу "Саморефлексія у становленні педагогічної майстерності".

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Журнал "Рідна школа" (№ 3, 2012) пропонує статтю кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки вищої школи **Дмитра Скільського** "До питання естетичного виховання школярів у навчальному процесі". У статті розглянуто питання естетичного виховання школярів на уроках з предметів неестетичного циклу, проаналізовано основні шляхи і засоби естетичного виховання учнів у навчальному процесі: виявлення і використання естетичних аспектів навчальних предметів; вдосконалення методики їх викладання; використання на уроках творів мистецтва; естетизація умов навчальної праці; естетична завершеність результатів діяльності учнів. Праця нашого науковця допоможе вчителям загальноосвітньої школи та майбутнім педагогам – студентам педагогічних ВНЗ – в організації навчальної діяльності школярів на уроках та позаурочних заходах з конкретною спрямованістю на їх естетичне виховання.

ФЕЄРВЕРК МОНОГРАФІЙ

НОВИЙ ЗДОБУТОК ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ ТАМАРИ ПОНІМАНСЬКОЇ

У Рівненському видавництві "Волинські обереги" побачила світ колективна монографія "Гуманістичне виховання дітей дошкільного віку в контексті інноваційної педагогічної діяльності". Наукову редакцію видання здійснили професори Рівненського державного гуманітарного університету Т.І.Поніманська та І.М.Дичківська. У складі авторського колективу – науково-педагогічні працівники кафедри педагогіки і психології (дошкільної) РДГУ Ю.О.Глінчук, О.А.Козлюк, О.І.Косарєва та науковці нашого інституту: декан педагогічного факультету Л.І.Врочинська, завідувач кафедри педагогіки Л.М.Кравець, завідувач кафедри теорії і методики дошкільної освіти Т.С.Фасолько. Автори монографії – представники педагогічної школи проректора з наукової роботи РДГУ, професора Тамари Поніманської: під її багаторічним керівництвом вони осягали секрети науково-дослідницької роботи, готували наукові публікації, здобували наукові ступені та вчені звання і, як наслідок, виробили спільний аналітико-творчий підхід до вирішення теоретико-методологічних проблем дошкільної педагогіки.

Дана монографія, в якій висвітлюються результати колективного дослідження процесу гуманізації виховання і навчання дітей дошкільного віку в сучасному інноваційному просторі, – вагоме підтвердження широких творчих можливостей і результативних перспектив співпраці науковців двох вищих закладів освіти – Рівненського державного гуманітарного університету і Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка. Творча взаємодія фахівців дошкільної освіти обох ВНЗ розпочалася понад чверть століття тому, коли наш навчальний заклад функціонував у статусі педагогічного училища, і вже відтоді спрямованість, зміст і форми спільних науково-педагогічних зусиль конструювалися з визначальним впливом Тамари Поніманської – провідного науковця-"дошкільника" з Рівного. Позитивний результат такої взаємодії незаперечний: більшість фахівців дошкільної освіти нашого інституту, котрі ведуть науково-педагогічну роботу зі спеціальності "Дошкільна освіта", мають "професійне рівненське горіння", з повним правом вважають себе учнями професора Тамари Поніманської і відносять до її педагогічної школи. Це дає право стверджувати, що спільні публікації науковців-"дошкільників" Кременця та Рівного чекають нас і в майбутньому.

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

За рекомендацією вченої ради Національної академії внутрішніх справ України опубліковано монографію колективу авторів "Криміналістична характеристика осіб, які засуджені до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі". Серед авторів видання – доктори юридичних наук, професори В.В.Коваленко, О.М.Джужа, О.Г.Колб, В.П.Захарів і старший викладач кафедри суспільних дисциплін нашого інституту, кандидат юридичних наук В.Є.Ткачук. Його активна роль у підготовці видання, а отже, і в проведенні вказаних у монографії досліджень, підтверджується тим фактом, що він брав безпосередню практичну участь у написанні всіх розділів книги.

Крім цього, видання містить 41 таблицю, де відображені результати соціальнол-правових досліджень, проведених нашим автором у Волинській, Рівненській і Тернопільській областях упродовж п'яти років.

У монографії проаналізовано історичні аспекти практики застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, досліджено їх соціально-правову природу, а також розглянуто основні концептуальні засади модернізації Державної кримінально-виконавчої служби України на сучасному етапі становлення правової держави.

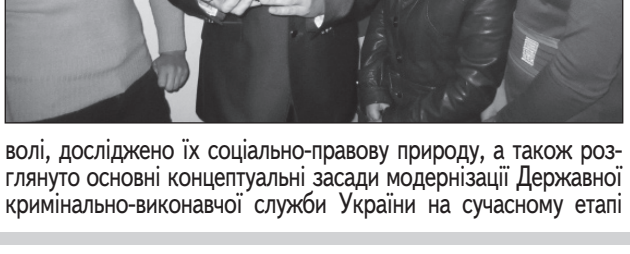

Видання адресоване фахівцям, які працюють або ведуть дослідження у даній сфері, та студентам вищих закладів освіти юридичного спрямування.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – ТВОРЧІСТЬ "ГОМЕРА УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ"

"Улас Самчук: alter ego і alter idem" – так лаконічно і водночас вичерпно назвала монографію кандидат філологічних наук Ірина Комінярська, котра свою науково-дослідницьку діяльність зосередила на вивченні творчості свого краянина, відомого українського прозаїка Уласа Самчука. Акцент наукового підходу та спрямованості методологічного аналізу автор змістила на художнє втілення національної ідентичності героя в романах і повістях письменника. Важливо, що поняття національної ідентичності осмислюється на основі прозового доробку майстра епічного жанру та розкривається як націєтворчий і всеосяжний феномен його художнього світу, а також цілісно досліджується національна ментальність героя-українця. Автор концептуально довела, що художнє втілення національної ідентичності героя визначено від "alter ego" до "alter idem", чим окреслилась його архетипна модель героя як виразника світоглядних пошуків Уласа Самчука (його "alter ego") та самоцінний, самодостатній і самоідентифікований герой ("alter idem"), як і його творець.

Базуючись на матеріалах Самчукової прози, монографія доводить, що національна ідентичність героя чітко виокремлюється за допомогою національної ментальності та художньої рефлексії українського світу і саме цим окреслює загальне світобачення й автохтонне відчуття національного духу українця. Автор приходить до висновку, що Улас Самчук у своїй прозі сформував такий тип героя, який виражає загальноприйнятий погляд на виховання кращих духовних рис представників майбутніх поколінь: безмежна любов до рідної землі, почуття власної гідності, відданість християнській вірі, вірність національним звичаям і традиціям – того всього, що складає підґрунтя національної ідентичності особистості українця нашого часу. В цьому – конкретний і практичний вплив Самчукової творчості на формування національного світогляду молодих громадян Української держави.

МОВНОСИСТЕМНИЙ АСПЕКТ ІМПЛІЦИТНОСТІ

Харківське видавництво "Ранок – НТ" опублікувало монографію кандидата філологічних наук, доцента кафедри української мови та літератури Лілії Невідомської "Імпліцитність: мовносистемний аспект". Видання у логічно систематизованій і змістово структурованій формі увібрало в себе результати багаторічних науково-лінгвістичних досліджень автора у царині словотвору, мови художньої літератури, історії української літературної мови та, зрозуміло, імпліцитності, бо саме ця мовознавча проблематика здебільшого знайшла своє висвітлення у більше 100 наукових публікаціях Л.М.Невідомської. Автор характеризує імпліцитність як природне комунікативне явище, від осягнення якого носіями мови залежить ступінь розуміння ними висловлювань і текстів. У монографії наголошується, що імпліцитність як категорія, сприяючи лінгвістичному осмисленню цілісності семантичного простору мовної комунікації, набуває міжнаукового статусу, бо у сфері дослідження імпліцитності суто мовознавчі проблеми перетинаються з філософськими, логічними, психологічними, семіотичними та іншими, а це вимагає глибокого і всестороннього аналізу цього багатогранного явища. Безсумнівно, видання сприятиме розгортанню в українському мовознавстві різних напрямків вивчення імпліцитності, приверне увагу вчених і фахівців-лінгвістів, яких цікавить мовна імпліцитна семантика та її комунікативно-прагматична роль у спілкуванні. Завдяки висвітленню низки лінгвометодологічних питань, аналітичній роботі з поняттями і термінами, дослідженню широкого кола лінгвальних фактів монографія слугуватиме посібником для вивчення мовознавчих дисциплін у вищих закладах освіти.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

ДО ЮВІЛЕЮ ВЧЕНОГО

З нагоди 120-ї річниці від дня народження видатного математика М.П.Кравчука у с.Човниця Ківерцівського району Волинської області відбулась науково-практична конференція „Не згасне ім'я, не згасне слава". В урочистому заході брали участь представники виконавчої влади області та району, столичні науковці, педагоги та місцеві мешканці. Делегацію науково-педагогічних працівників кафедри фізики, математики та інформатики нашого інституту очолив її завідувач, ректор інституту, професор А.М.Ломакович.

У ході пленарної частини конференції було озвучено ряд наукових доповідей, що глибоко розкривають постать академіка Михайла Кравчука у різних аспектах його життя, наукової та педагогічної діяльності. Тему "Наукові зв'язки академіка М.Кравчука з членами Наукового товариства імені Тараса Шевченка у Львові" презентував представник нашої делегації, кандидат педагогічних наук, дійсний член НТШ Г.М.Возняк, який наступного дня виступив і на ювілейних урочистостях у Східноєвропейському НУ ім.Лесі Українки.

Учасники наукового форуму вшанували вченого покладанням квітів до його монументу, а також відвідали Зразковий музей Михайла Кравчука у Човницькій загальноосвітній школі.

У нашому інституті ювілейні заходи продовжив науково-практичний семінар "Михайло Кравчук – гордість української математики" з участю науковців кафедри фізики, математики та інформатики і циклової комісії природничих дисциплін педагогічного коледжу.

ЙОГО ЛЮБОВ – УКРАЇНА І МАТЕМАТИКА

Григорій ВОЗНЯК,
кандидат педагогічних наук

«Михайло Кравчук – математик широкого масштабу. Його ім'я добре відоме у світовій математичній науці. Світ не знав лише, що він українець»

(Є. Сенета, Австралія)

Випускник Імператорського університету Св. Володимира, видатний український математик, громадський діяч, академік Всеукраїнської академії наук (ВУАН) Михайло Пилипович Кравчук народився у сім'ї землеміра. 1901 році він разом з батьками переїздить до Луцька, де 1910 р. закінчує із золотою медаллю гімназію. З усіх дисциплін найбільше полонила його математика – поезія формул і чисел. 1910 р. М.П.Кравчук вступає на математичне відділення фізико-математичного факультету Університету Св. Володимира в Києві, а згодом закінчує університет з дипломом I ступеня (1914 р.). Ще зі студентських років підтримував ідею національного відродження. Відвідував засідання студентського громадського об'єднання „ Українська громада".

Далі – педагогічна, громадська робота. Поряд із великою суто науковою діяльністю М.Кравчук викладає математичні предмети в 1-й та 2-й українських гімназіях Києва, Українському народному університеті, електротехнічній школі, політехнічному, авіаційному, архітектурному, ветеринарно-зоотехнічному, сільськогосподарському інститутах. Він – співробітник Укра-їнської академії наук, член комісії математичної термінології. Саме він виплекав таланти А. Люльки, С. Корольова і дав їм путівку у світ відкриттів. Архип Люлька згодом стане всесвітньовідомим українським вченим, академіком, генеральним конструктором авіаційних двигунів, творцем перших у світі турбокомпресорного повітряно-реактивного та двоконтурного високоекономічних двигунів. І як рідна мова лишатиметься завжди в шанобі у родині А. Люльки, так і добре ім'я свого дорогого вчителя М. Кравчука він згадуватиме з незмінною повагою та вдячністю впродовж усього життя. У московській квартирі А. Люльки висіло два портрети – Т. Шевченка і М. Кравчука.

1924 р. М. Кравчук блискуче захищає докторську дисертацію «Про квадратичні форми та лінійні перетворення». Далі – знову напружена творча праця. Наукові праці вченого різних галузей математики (вищої алгебри та математичного аналізу, теорії диференціальних та інтегральних рівнянь, теорії ймовірностей та математичної статистики і под.) увійшли до скарбниці світової науки. За його ідеями й відкриттями виразно проступала перспектива їх поглибленого розвитку й використання. Уже давно існують на сторінках наукових досліджень і поліноми Кравчука, і формули Кравчука, й осцилятори Кравчука.

Увесь свій короткий вік М. Кравчук невпинно й творчо працював на благо науки, на благо освіти рідного народу. «Моя любов – Україна і математика» – таким було його життєве кредо. Він справжній поет формул, для якого математика була творчістю, натхненням і радістю. На його лекції ходили як на свято.

Михайло Пилипович був членом управи Київського інституту народної освіти, Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка (Львів), німецького, французького, італійського математичних товариств (з 1925 року), деканом факультету професійної освіти, організатором першої в Україні математичної олімпіади школярів (1935).

Людина високої культури і неабиякої ерудиції, М. Кравчук вільно володів кількома мовами (французькою, німецькою, італійською, польською та ін.), підтримував науковій особисті дружні зв'язки з відомими математиками світу: Ж.Адамаром, Д.Курантом, Ф.Трікомі, Д.Гільбертом та ін. Як справжній син свого народу, він завжди розглядав власну наукову діяльність як справу патріотичну, громадянську. Більшість його наукових праць написано рідною мовою, а Кравчукова мова – це зразок українського науково-математичного стилю.

М. Кравчук – автор понад 180 наукових праць, в т. ч, 10 наукових монографій. Його двотомна фундаментальна монографія «Застосування способу моментів до розв'язання лінійних диференціальних та інтегральних рівнянь» (1932 – 1936) стала основою для побудови першого у світі електронного комп'ютера американським вченим Дж. Атанасовим. Методи М.Кравчука використані в США, Японії та інших країнах при моделюванні кібернетичної техніки.

Огляд та аналіз наукових праць М. Кравчука виявляє його унікальний математичний талант, широчінь його наукового кругозору, здатність аналізувати складні питання в розмаїтих розділах математики, фізики, історії, методики математики, хімії та ін.

Він жив і горів безмежною любов'ю до України і до математики й увесь свій вік працював невпинно й творчо на благо освіти рідного народу.

Самовіддана праця вченого в ім'я розбудови української науки, його непересічний педагогічний хист і авторитет серед студентської та наукової молоді не могли залишитись непоміченими органами тоталітарного режиму Радянської України. М. Кравчука арештовано 21 лютого 1938 року, а 23 вересня того ж року засуджено на 20 років тюремного ув'язнення та на п'ять років заслання і відправлено на Колиму. 9 березня 1942 року він залишився на віки вічні у колимській мерзлоті.

15 вересня 1956 року М. Кравчука було посмертно реабілітовано, а 20 березня 1992 року поновлено у складі дійсних членів Академії наук України. Пам'ять про нього живе у серцях математиків, зокрема в серцях київських політехніків, де він викладав вищу математику з 1921р. і був завідувачем кафедри вищої математики.

Ювілей ученого в цьому році вперше відзначається на державному рівні – згідно з постановою Верховної Ради України від 11 січня 2012 р. На радіо і телебаченні проходять тематичні передачі, присвячені вченому, видаються і перевидаються книги про нього. Є намір спорудити пам'ятник математику в м.Магадані, поблизу якого він загинув.

Ім'я Михайла Кравчука зайняло почесне місце в українському науковому й державотворчому пантеоні. Він пережив свою дочасну смерть у формулах і теоремах. Його світогляд нарешті повністю реабілітований, а ідеї продовжують жити і знаходити дедалі більше послідовників.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОГЛИБЛЮЮТЬСЯ

Увагу науковців – представників психологічної науки – продовжують привертати проблеми когнітивної психології: процеси соціального пізнання, пам'яті та метапам'яті, психофізіології та нейропсихології, когнітивно-стильових особливостей та ментальних репрезентацій, когніції та мовлення, творчості в контексті когнітивної психології, особистості у віртуальному просторі тощо. Цьогоріч згадана проблематика вивчалась у форматі Міжнародної інтернет-конференції «Сучасні дослідження когнітивної психології», підготовленої Інститутом психології ім.Г.С.Костюка НАПН України, Національним університетом «Острозька академія» та Науково-дослідною лабораторією когнітивної психології і в якій брали участь науковці України, Німеччини, Польщі, Швеції, Болгарії та Індії. Інститутську психологічну науку темою «Постать «Бога» у категоріальних структурах свідомості студентів (на матеріалі використання техніки «репертуарних граток»)» представила кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Наталія Савелюк, котра упродовж останніх років вивчає конкретні питання когнітивної психології. Результати своїх досліджень наш автор публікує у престижних фахових виданнях. Зокрема, в серії «Психологія і педагогіка» «Наукових записок» (випуск 20) НУ «Острозька академія» поміщена її стаття «Соціальний світ і постать «Бога» крізь призму категоризації студентською молоддю», де наголошується, що постать «Бога» виступає системоутворювальною основою моделі світу, що кардинально впливає на намагання індивіда зрозуміти світ, насамперед його соціальну сферу. Систематизоване вивчення згаданої проблематики дозволило автору зробити критичний висновок: застосування нових психодіагностичних методик у вивченні релігійності особистості вітчизняною психологією до сьогодення залишається «терра інкогніто».

КОНФЕРЕНЦІЯ В ЄВПАТОРІЇ

Наталія ПРИЙМАС
кандидат педагогічних наук

Науково-педагогічним колективом кафедри історії та правознавства і студентсько-молодіжним науково-практичним клубом "Креатив" Євпаторійського інституту соціальних наук Республіканського ВНЗ "Кримський гуманітарний університет" організовано і проведено IV міжвузівську науково-практичну конференцію студентів та

молодих учених "Виховання, освіта, менеджмент, філософія, право: історичний аспект".

У складі учасників конференції з 29 навчальних закладів України була й делегація нашого ВНЗ, для якої приємним сюрпризом стали кадри з відеофільму, продемонстрованого перед початком наукового зібрання, де серед інших показано Почаївську лавру, джерело святої Анни і корпуси нашого інституту.

Відкрили конференцію вітальним словом і розпочали пленарне засідання виступи доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри методик початкової та дошкільної освіти, директора інституту-господаря Н.А.Глузман, кандидата психологічних наук, доцента В.І.Фадєєва та кандидата юридичних наук, доцента О.А.Ануфрієнка, котрий був своєрідним "організаційно-мозковим центром" наукового форуму.

Необхідно відмітити, що доповіді наших науковців прозвучали саме на пленарному засіданні: юна представниця студентської науки, студентка 42-ДПК групи Роксолана Мусько запропонувала тему "Історіософія християнської моралі в контексті розвитку національної системи виховання", а її науковий керівник, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Н.В.Приймас презентувала "Історико-педагогічний аспект праці "Живі струни. Бандура і бандуристи" Уласа Самчука (до проблеми національного виховання)". До речі, лише виступи наших науковців звучали українською мовою!

На секційних засіданнях наукового зібрання розглядались актуальні освітянські проблеми, про що свідчить їхнє тематичне спрямування: "Історіографія організації та філософського забезпечення відродження і розвитку національної освіти та виховання", "Професійне становлення особистості менеджера: історичний та правовий аспекти", "Мовно-комунікативна компетенція як складова філологічної освіти" і "Проблеми викладання правознавства та регіональної історії в загальноосвітніх школах".

Окрім офіційної частини, гостинні господарі конференції організували ряд екскурсій по туристичних об'єктах Криму (Стара частина Євпаторії, Південний берег Криму, м.Бахчисарай), що стало ідеальним поєднанням комунікативних та пізнавальних інтересів учасників наукового форуму.

"ДІАЛОГ ДВОХ КУЛЬТУР": ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ

ФОТОМИТЦІ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ЛІЦЕЮ - КРЕМЕНЧАНАМ

Ніна КАЗЬМІРУК

Організаторами щорічного українсько-польського "Діалогу двох культур", що традиційно відбувається у Кременці, виступили Музей Йозефа Пілсудського в Сулейовску та фундація

"Допомога полякам на Сході" зі своїм уповноваженим представником Маріушем Ольбромським, Кременецька районна рада, управління культури Тернопільської облдержадміністрації, відділ культури та туризму Кременецької райдержадміністрації у співпраці з Генеральним консульством Польщі у Львові, Кременецьким гуманітарно-педагогічним інститутом імені Тараса Шевченка, Європейською родиною шкіл імені Ю.Словацького в Хожуві, Вищою Східноєвропейською школою в Перемишлі.

У рамках "Діалогу двох культур" в галереї Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім.Тараса Шевченка пройшло урочисте відкриття постійної виставки "Фотомитці Кременецького ліцею 1930 – 1939". Організувала виставку Ганна Гроновська-Шанявська – дочка відомого фотохудожника Людвіка Гроновського, уродженка Кременця, представник Кола кременчан у Варшаві.

З вітальним словом до гостей звернулися ректор інституту, професор Афанасій Ломакович, голова Кременецької районної ради Андрій Гуславський, уповноважений Об'єднання польських письменників і фундації "Допомога полякам на Сході" Маріуш Ольбромський, організатор виставки Ганна Гроновська-Шанявська, представник Товариства сакрального мистецтва у Варшаві Уршуля Ольбромська та директор Кременецького літературно-меморіального музею

Ю.Словацького Тамара Сеніна.

Під час урочистого відкриття виставки були присутні представники українського письменства, викладацького колективу та студентства інституту-господаря, місцевих владних, громадських і мистецьких організацій, жителі та поважні гості обласного центру та Кременця. Польську сторону представляли Ольга Іваняк – голова фундації "Допомога полякам на Сході", Марек Малушнік (Департамент культурної спадщини, Міністерства культури і народної спадщини Польщі), Ян Склодовський (Університет Кардинала Стефана Вишинського, Варшава), Лукаш Живек (Музей Незалежності, Варшава), Вєслав Носовський (Коло кременчан, Варшава), Уршуля Маковська (Інститут мистецтва ПАН, Варшава), Анджей Круль (Європейська родина шкіл ім.Ю.Словацького, Хожув), Ганна Збіроховська-Костя, Кристина Костя-Думас, Галина Костя – уповноважені польських культурно-освітніх інституцій у Лондоні та громадськості Польщі.

У роботах Станіслава Схейбаля, Генрика Германовича, Людвіка Гроновського й учнів фотостудії Кременецького ліцею, що експонуються на виставці, насамперед постають унікальна природа й архітектура Кре-

менця того далекого періоду, що спонукали митців до творчої праці, живили незбагненною енергією неповторного куточка нескореної кременецької землі, оспіваного в піснях і легендах, увічненого в камені, слові, музиці, кольорі. Окрема експозиція відображає історію зародження, становлення і розвитку фотосправи на Кременеччині.

Пройшли десятиліття – і ці твори, як віддзеркалення минулого рідного краю, назавжди повернулися до своїх джерельних витоків, а дивовижні краєвиди Кременеччини, як і десятки, сотні років тому, є невичерпною скарбницею натхнення для вітчизняних і зарубіжних творчих особистостей, постійним місцем проведення мистецьких пленерів.

ДІАЛОГ ДВОХ КУЛЬТУР ДЛЯ МОЛОДІ - 2012

Зустріч делегації учнів Європейської родини шкіл імені Юліуша Словацького у нашому інституті у рамках щорічного українсько-польського

проекту "Діалог двох культур" розпочалася традиційно: вони поклали квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку і виконали "Заповіт" Кобзаря польською мовою.

Юні гімназисти на чолі з керівником делегації Анджеєм Крулем відвідали Музей історії інституту, галерею довоєнної фотографії, після чого їх було запрошено подивитися виставу "Українські вечорниці" у виконанні студентів факультету іноземних мов. Під час імпровізованих вечорниць наші актори співали не лише українські народні пісні, а й декілька польських, що викликало активне пожвавлення у залі: польські гімназисти із задоволенням підспівували своїм українським колегам.

Як продовження цього творчого діалогу у читальному залі нашого інституту відбулася літературна конференція "Діалог двох культур для молоді – 2012", організаторами якої виступили проректор з виховної роботи, кандидат педагогічних наук Микола Сиротюк, та його колеги по факультету іноземної філології, кандидати філологічних наук, доценти Наталія Воронцова та Денис Чик. Гостями цього літературного форуму були члени делегації Європейської родини шкіл імені Юліуша Словацького на чолі зі своїм незмінним керівником Анджеєм Крулем, а також студенти та викладачі нашого інституту.

Микола Сиротюк та Анджей Круль обмінялися короткими вітаннями, під час яких наш гість вручив бібліотеці інституту книги – посібники з польської мови та художню літературу. При цьому він наголосив: "Приємно, що цю традицію діалогів створили не президенти, не прем'єри наших держав, а ми з вами».

Право першого виступу було надане кандидату філологічних наук, доценту, завідувачу кафедри української мови та літератури Олегу Василишину, котрий зупинився на короткій характеристиці творів українських класиків та сучасних письменників і культурних діячів про перебування Т.Г.Шевченка на Кременеччині.

Полум'яне "Слово про Кобзаря" прозвучало з уст кандидата філологічних наук Ірини Комінярської. Перший "Кобзар", що містив усього 8 творів; творчість Шевченка-художника; жіноча доля, що "згустком крові запеклася у його серці"; Шевченко і Волинь з його одвічними духовними орієнтирами – Бог, Україна, Свобода – це основні акценти, зроблені у виступі науковця.

Особливу увагу звернула на себе юна колега наших гостей, студентка 21-Н групи Ольга Макаренко (керівник – кандидат філологічних наук Олена Пасічник). Свій виступ вона вдало побудувала на читанні листів Юліуша Словацького до матері польською та українською мовами (у перекладі Маргарити Гецевич). Практично вільне володіння дівчини польською мовою не змогло залишити байдужим і керівника польської делегації: Анджей Круль подарував їй одну із книг.

Завершив літературні читання виступ кандидата філологічних наук, професора кафедри англійської філології Анатолія Янкова, який ознайомив присутніх з особливостями перекладу драми Ю.Словацького "Марія Стюарт" англійською мовою. Проблема адекватності перекладу, неточності та невідповідності окремих частин твору, калькування, лексичні трансформації, полісемантичність слів, двоїсте трактування твору перекладачем – ці та інші питання, підкріплені двомовними прикладами, лягли в основу ґрунтовного дослідження нашого лінгвіста.

Після конференції гімназисти (знову-таки традиційно) посадили привезені з Польщі троянди на території інститутського розаріуму, де понад 200 років тому стояв родинний будинок Словацьких.

А після благородної праці день завершився спільною з українськими студентами розважальною програмою "Танцюють усі".

Анджей Круль щороку бере у поїздку нових гімназистів, щоб показати їм Кременець – те незбагненне місто, в яке був закоханий їхній улюблений поет; гори та вулички, що надихали Юліуша на дивовижні поетичні рядки і де назавжди залишилася його романтична душа. Учні відвідали Кременецький літературно-меморіальний музей Ю.Словацького, пройшлися кімнатами, якими робив перші кроки маленький Юлько, звідки він пізнавав великий світ своєї малої батьківщини, що назавжди залишилася для нього найдорожчим місцем на Землі. Тут, у затишному салоні Саломеї, для гостей завжди лунає музика, звучить поетичне слово і з вікна відкривається надзвичайно захоплюючий краєвид на гору Бону, який глибоко бентежив серце матері поета, коли вона писала йому листи...

Ця енергетично насичена атмосфера нашого древнього міста не залишає байдужим нікого – сюди хочеться їхати знову і знову. Тому в дотриманні традиції поїздок необхідно віддати належне керівнику делегації. "Чого я не бачив у Парижі чи Венеції? Подивився один раз – тай годі. А до Кременця тягнешся, як до життєдайного джерела, з якого час від часу просто необхідно черпати цілющу енергію".

Такі дружні культурні заходи надзвичайно зближують творчі натури, стирають кордони між молоддю двох країн і дають змогу зробити висновок: якщо політика інколи роз'єднує народи, то культура неодмінно повинна служити їх об'єднанню та взаєморозумінню між людьми.

Фото Петра ДАНИЛЮКА та Володимира КЛИМ'ЮКА

ШКОЛА ВІДКРИТОГО РОЗУМУ: ЧЕРГОВА ЗУСТРІЧ

У польському місті Кельце відбулося чергове засідання "Школи відкритого розуму", яка діє в рамках Міжнародного інтеграційного проекту для студентів,

магістрантів та аспірантів. Окрім українських і польських студентів – постійних учасників проекту, цього року до них долучилися їхні ровесники з Росії. Серцевиною програми дев'ятої зустрічі ШВР став Міжнародний науковий семінар молодих інтелектуалів "Різноманіття культурного простору: історія та перспективи".

Робота семінару розпочалася в Університеті ім.Яна Кохановського в Кельце, а потім географія засідань та інших акцій поширилась на Краків, Щецін, Загнанськ, Маслов, Хенчини.

Делегацію нашого студентства із семи представників факультету іноземних мов очолював проректор з виховної роботи, кандидат педагогічних наук Микола Сиротюк.

Цікавим моментом у роботі семінару було те, що його засідання щоразу відбувалися в різних місцях: в актовому залі ВНЗ, в бібліотеці, в навчальному центрі, навіть під відкритим небом – біля стін історичного замку.

Нашу молоду науку на Міжнародному студентському науковому форумі представляли Євгенія Синюта ("Національний менталітет у різнорідному культурному просторі: контекст плюралізму і толерантності"), Катерина Мишко ("Сучасні культурні українопольські зв'язки"), Віталія Ольхович ("Імагологічний аспект прози Д.Рубіної"), Юрій Сухарський ("Натуралізм у прозі Джека Лондона"), Олеся Клизуб ("Автобіографізм у повісті Уласа Самчука "Юність Василя Шеремети"), Вікторія Кухарук ("Теорія В.Бєляніна в контексті сучасних культуральних студій"), Іван Прокіпчук ("Національно-культурна семантика червоного і чорного в англійській та українській мовах").

Гості відвідали навчальний центр "Скляний дім" і розташований біля нього Музей шкільних років Стефана Жеромського, Національний музей і бібліотеку антикваріату в Кельце та Геологічний центр поблизу міста, Двір краківських єпископів, Галерею польського живопису та єврейського художнього ремесла, замок в м.Хенчини, територію ґміни Загнанськ і , зрозуміло, оглянули архітектуру та навчально-матеріальну базу Університету ім.Яна Кохановського.

Гостинні польські студенти подарували нашій делегації компактну бібліотеку наукової літератури, зокрема, кілька випусків "Зошитів студентського наукового руху", де містяться матеріали сесій студентських наукових гуртків Університету, декілька книг Департаменту історичної антропології Інституту антропології Вар-

шавського університету, серед яких – "Студії з історичної антропології", "Матеріали конференції "Особа і суспільство", а також збірники матеріалів наукових конференцій за участю польських учених ("Про природу часу" та інші).

Приємним сюрпризом для наших студентів став збірник наукових праць "Інформаційна дійсність: проблеми правди і неправди", до якого увійшли матеріали попереднього засідання "Школи відкритого розуму", що проходило в нашому інституті і де було опубліковано доповіді Євгенії Синюти, Вікторії Рубінець, Романа Дубровського, Івана Прокіпчука, Віри Шульган, Віталія Ольховича – членів інститутського студентського наукового товариства.

Наступна зустріч – у травні 2013 року на базі Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка – одного з шести учасників проекту "Школа відкритого розуму".

РЕЗУЛЬТАТ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВЦІВ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Презентація монографії професора Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині Анджея Шмита "Кременецький

ліцей як зразок просвітницької моделі школи на території України у першій половині XIX століття", що відбулася в читальній залі нашого інституту, була знаковою: в обговоренні такого серйозного видання, яке побачило світ в Україні та Польщі відповідно українською та польською мовами, брали участь науковці обох країн, котрі мали безпосередній стосунок до підготовки та публікації книги, а також використовуватимуть її у своїй фаховій роботі.

Учасників презентації вітала проректор інституту з наукової роботи, доктор педагогічних наук Валентина Бенера. Модератором обговорення монографії виступив завідувач кафедри суспільних дисциплін інституту, доктор історичних наук, професор Генріх Стронський. Про особливості роботи над книгою розповів її автор, професор Анджей Шмит. До присутніх звернулися декан гуманітарного факультету Вармінсько-Мазурського університету Норберт Каспарек, кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін Володимир Собчук, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри української мови та літератури Олег Василишин, головний редактор газети "Замок" Анатолій Багнюк. З учасниками презентації спілкувалися польські вчені, доктори Анджей Коритко та Кшиштоф Лозинський.

Монографія – результат спільних творчих зусиль науковців України та Польщі: книга польського автора, написана на матеріалах українського навчального закладу XIX століття, опублікована у XXI столітті за рекомендацією вченої ради Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім.Тараса Шевченка – історичного спадкоємця Волинського (Кременецького) ліцею – та за підтримки Вармінсько-Мазурського університету; наукову та літературну редакцію здійснили українські фахівці Генріх Стронський та Олег Василишин, оформлення – польський художник Лукаш Фафінський. Рецензували дослідження з української сторони – доктор педагогічних

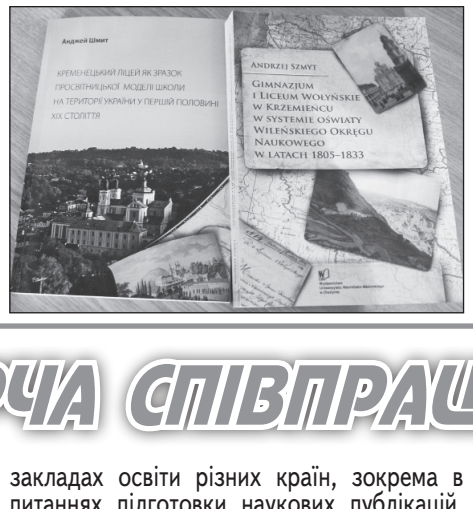

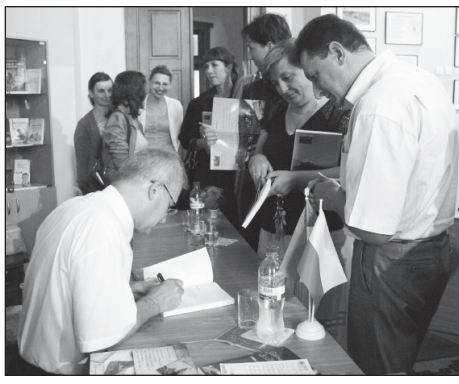

наук Валентина Бенера, з польської – доктор габілітований Норберт Каспарек.

Монографія, в якій на основі широкої джерельної бази розглядається феномен створення і діяльності Волинської гімназії та ліцею в Кременці, стала вагомим доповненням до своєрідної "кременецької освітіани" про діяльність навчальних закладів на Півдні Волині в XIX – XXI століттях.

Примірник видання отримали всі учасники презентації. Книга поповнила фонд бібліотеки інституту.

ЗМІЦНЮЄТЬСЯ ТВОРЧА СПІВПРАЦЯ

Набуває нових форм співпраця науковців Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка з їх колегами з вищих закладів освіти Республіки Польща. Зокрема, професор факультету журналістики Вармінсько-Мазурського університету(м.Ольштин), президент Остроленського наукового товариства ім.Адама Хентніка, доктор Януш Голота, перебуваючи на стажуванні в нашому інституті, спільно з науково-педагогічними працівниками кафедри суспільних дисциплін

провів науково-методичний семінар "Функціонування системи освіти у світлі реформи місцевого самоврядування у Польщі". Порівняльний аналіз освітянських проблем і ключових питань діяльності самоврядних структур в Україні та Польщі разом з польським фахівцем здійснили завідувач кафедри суспільних дисциплін, доктор історичних наук, професор Генріх Стронський, кандидати історичних наук, доценти Володимир Собчук, Ірина Скакальська, Олександр Соловей, та інші. Відбувся продуктивний обмін думками щодо особливостей науково-педагогічної роботи у вищих закладах освіти різних країн, зокрема в питаннях підготовки наукових публікацій, участі у наукових форумах. Професор Януш Голота, як головний редактор польського наукового збірника "Наукові зошити", подарував своїм українським колегам примірник цього об'ємного видання та іншу літературу, отримавши взамін збірники наукових праць та окремі видання членів кафедри. Домовлено про спільні публікації українських і польських науковців у наукових збірниках Наукового товариства ім..Адама Хентніка та щорічнику кафедри суспільних дисциплін нашого інституту, а також про проведення спільних науково-теоретичних конференцій, методичних семінарів, "круглих столів" як у нашому, так і в польському ВНЗ.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

ОСІННІЙ

ФОТОВЕРНІСАЖ

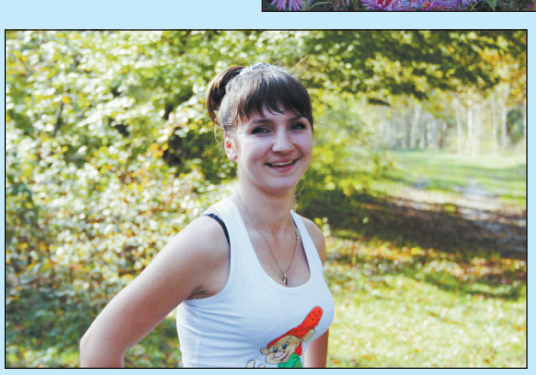

НА СПОРТИВНІЙ ХВИЛІ

РОСТЕ КОГОРТА ЧЕМПІОНІВ

Чемпіонат світу з пауерліфтингу (GPF/GPA), що відбувся наприкінці жовтня у Києві і зібрав учасників з 11 країн, став успішним для важкоатлетів нашого інституту. Незважаючи на те, що вони виступали в безекіпірувальному дивізіоні, тобто без спеціального спортивного одягу, результати виявилися високими: у віковій категорії 17 – 19рр. Володимир Назарко (21-Фк; вагова категорія до 82,5 кг) і Борис Мидлик (32-Фк; вагова категорія до 75 кг) показали відповідно 105 та 100 кг і нагороджені срібними медалями.

Тренер спортсменів, майстер спорту міжнародного класу Андрій Мазанович у ваговій категорії 100 кг з результатом 187, 5 кг виборов "бронзу" Чемпіонату.

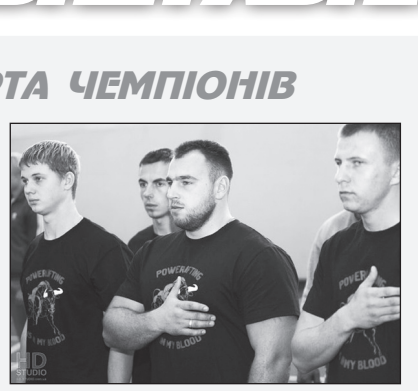

А найбільша радість – у студента 41-ТО групи Павла Зажицького (вагова категорія 67,5 кг; тренер Василь Петрук): у юніорській групі він здолав 120-кілограмову штангу і став Чемпіоном світу.

Вітаємо наших переможців і бажаємо нових спортивних досягнень!

БОРОТЬБА, ПРИСВЯЧЕНА БОРЦЯМ

Сергій Колісецький
власкор "Замку"

На базі нашого інституту відбувся волейбольний турнір, присвячений 70-річчю створенню УПА. У змаганнях брали участь команди Збаража, Шумська та Кременця. Учасникам турніру підняли настрій ансамбль барабанщиць та солісти мистецького факультету, а з вітаннями до них звернулися ректор інституту, професор Афанасій Ломакович, місцевий меценат Володимир Сакуляк і головний суддя змагань Віктор Голуб.

Вболівальники емоційно підтримували свої команди, між якими було проведено три матчі. У першому матчі команда Шумська отримала перемогу з рахунком 2:1 над командою Збаража. Другий матч був цікавішим, адже за перемогу боролися команди з Шумська і Кременця. Гра була дуже напруженою, а в третьому періоді наші волейболісти виявилися сильнішими і з рахунком 2:0 вийшли у фінал, де їм знову-таки посміхнулася фортуна: 2:1 – і команда КОГПІ ім. Тараса Шевченка (тренер Віктор Голуб, капітан Назар Молочій) підтвердила, що може займати високі місця у змаганнях.

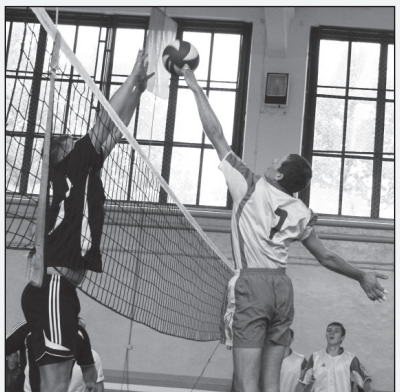

Кращими волейболістами у номінаціях стали: "Найкращий гравець" – Богдан Іваськів (Збараж); "Найкращий захисник" – Сергій Ярош (Збараж); "Найкращий зв'язуючий" – Володимир Трифимець (Шумськ); "Найкращий нападаючий" – Юрій Шевчук (Шумськ).

Відбулося урочисте вручення грамот та призів: третє місце посіли шумчани, на друге місце піднялись волейболісти Збаража, а переможцем стала команда КОГПІ ім. Тараса Шевченка, отримавши Кубок турніру і нову спортивну форму від спонсорів змагань.

РІВНЯЮТЬСЯ НА ЧЕМПІОНА

Черговий чемпіонат КОГПІ ім. Тараса Шевченка з армрестлінгу зібрав студентів, які вирішили позмагатися на звання кращого рукоборця ВНЗ. Організатор і головний суддя змагань – тренер інститутської команди з армрестлінгу, 14-разовий чемпіон Європи та світу Андрій Пушкар.

Після напруженої боротьби та ще напруженішого й емоційного вболівання третіми серед найсильніших визнали Івана Болдака (21-ТОк; вагова категорія 60 кг; на обидві руки); Михайла Чичка (21-Фк; в.к. 70 кг; права рука) та Андрія Маленчука (31-Б; ця ж в. к.; ліва рука), Романа Савчука (11-Фк; в. к. 80 кг; на обидві руки) та Василя Сеніва (41-Ф; в. к. +80 кг; права рука) і Дмитра Динюка (31-Ф; ця ж в. к. ; ліва рука).

Друге місце на обидві руки виборов Василь Ковальчук (31-Фк; в. к. 60 кг). Інші учасники змагань "розділилися по руках": права – Володимир Жабчик (31-Фк; в. к. 70 кг), Андрій Голуб (31-Ф; в. к. 80 кг) і Дмитро Динюк (31-Ф; в. к. +80 кг); ліва – Олександр Балачук (51-Ф; в. к. 70 кг), Григорій Трачук (31-Фк; в. к. 80 кг) та Василь Сенів (41-Ф; в. к. +80 кг).

А серед найсильніших лише у віковій категорії 80 кг виявилося двоє рукоборців – Андрій Голуб (31-Ф; права рука) і Григорій Трачук (31-Фк; ліва рука). Решта учасників змагань стали переможцями на обидві руки: Віталій Якшук (11-Ф; в. к. 60 кг), Олександр Тутов (11-Фк; в. к. 70 кг) та Олександр Бондар (31-Ф; в. к. +80 кг).

Рукоборці висловлюють вдячність ректору інституту Афанасію Ломаковичу, проректору з виховної роботи Миколі Сиротюку та тренеру-чемпіону Андрію Пушкарю за сприяння та організацію таких змагань.

ЗАРАДИ ЗДОРОВ'Я І ПЕРЕМОГИ

Тетяна ГОНТАРУК,
власкор "Замку"

У м.Кременці на г.Воловиця відбувся легкоатлетичний крос серед студентів педагогічного коледжу.

У юнаків проходив один забіг на 2000 м. Третій результат виборов Віктор Мартиненко (21-Фк), друге місце посів Вадим Стрелець (21-Фк), а найспритнішим виявився Валентин Чепига з 11-Фк групи.

Серед дівчат проводилось два забіги на 1000 м, у яких результати розподілилися таким чином: третьою прибігла Галина Янда (21-Рк), друге місце зайняла Катерина Бас (31-Дк), а недосяжною для суперниць стала Оксана Мороз з 21-Фк групи.

Крім цього, відбулися командні змагання між групами хлопців і дівчат. Учасниками легкоатлетичного кросу стали 10 груп бігунів (3 – юнаки і 7 – дівчата) по 5 чоловік у кожній.

Третє місце з-поміж дівчат здобула команда 31-Дк, друге місце вибороли дівчата з 12-Дк, а перемогу здобули спортсменки 21-Фк групи.

Серед юнаків на третьому місці – 11-Мк, а друге і перше місця – відповідно у 21-Ф і 11-Ф груп, тобто майбутні вчителі фізичного виховання доказали, що підготовка у них на хорошому рівні.

Як завжди, незмінними ініціаторами й організаторами

подібних спортивно-масових заходів виступають викладачі коледжу Катерина Єрусалимець та Ірина Олійник, які прагнуть залучити максимум своїх студентів до здорового способу життя і щоразу подарувати їм яскраве спортивне свято.

Фото Петра ДАНИЛЮКА та Сергія КОЛІСЕЦЬКОГО

ВИПРОБУВАННЯ НА МАЙСТЕРНІСТЬ

Людмила Власюк,
завідувач педагогічної практики

Літню педагогічну практику в дошкільних закладах успішно пройшли студенти 41-ДП, 42-ДПК груп. Олена Покотило, Віталія Томчук, Іванна Мороз, Інна Шляхтюк, Інна Філоненко, Христина Курман, Роксолана Мусько, Ольга Фіщук на звітній конференції продемонстрували відеоматеріали, зразки документації педагогічної практики, відмітили важливість набутого практичного досвіду, висловили зауваження й поради щодо підготовки до літньої практики у майбутньому. Найбільше труднощів студенти зустріли під час роботи у різновікових групах.

Оцінюючи матеріали практики, кандидат педагогічних наук, доцент Т.С.Фасолько, методист практики О.В.Кравець акцентували увагу студентів на недостатньому висвітленні оздоровчого напрямку роботи вихователя у літній період.

Про свою практику на виробництві доповіли студенти 41-ТО групи. Матеріали технологічної практики були доповнені власними виробами студентів.

Методисти практики О.М.Мушак, кандидат педагогічних наук І.А.Білосевич, кандидат педагогічних наук С.Б.Шабага позитивно оцінили результати технологічної практики, а також зазначили її важливість у налагодженні зв'язків із підприємствами міста, що важливо для набуття студентами знань та вмінь з основ виробництва.

На стадії підготовки до звіту-концерту за результатами фольклорної практики – студенти 31-М групи. Щороку готує своїх вихованців до творчого фольклорного звіту методист педагогічної практики В.І.Сабран.

Як бачимо, літо – не тільки пора канікул для студента, а й ще період професійного гартування, випробування на майстерність і самостійність.

СЕМІНАР З МОЛОДИМИ ВИБОРЦЯМИ

Валентина КАЩУК

У нашому інституті відбувся семінар «Руйнування передвиборчих інформаційних технологій серед молоді», організований Тернопільською обласною молодіжною громадською організацією «Спілка молодіжного самоврядування» в рамках діяльності коаліції виборчих ініціатив «Дзвін».

Учасниками заходу стали 35 студентів, які вперше братимуть участь у виборах, а також членів молодіжних та громадських організацій, громадських діячів та експертів міста.

Заняття проводив координатор Інформаційно-просвітницької кампанії з вивчення політичних інформаційних маніпуляцій «Я хочу...» в Тернопільській області Ігор

Процик, котрий дав відповіді на багато питань, що цікавлять нинішніх молодих виборців: для чого потрібно йти на вибори, якою повинна бути політична партія, як зробити правильний вибір, як захистити свій голос, звідки взяти правдиву інформацію про депутата тощо.

Метою кампанії є залучення значної кількості пересічних громадян до групового обговорення важливих соціально-політичних проблем країни напередодні парламентських виборів 2012 року та формування активного громадянина-виборця, який не просто пасивно споглядає за ходом виборчого процесу, а бере у ньому безпосередню активну участь (залучення громадян до двостороннього обміну інформацією).

В ході проведення семінару учасники ознайомились із системою виборчого законодавства в Україні, поняттями «маніпуляція», «політичне маніпулювання», «адміністративний ресурс», його використання у передвиборчий та виборчий періоди, технологіями створення маніпулятивних технологій, поняттям «політичний міф», технології його створення, з інформаційними технологіями, які використовують сучасні політичні партії, кандидати-мажоритарники, а також вчилися розпізнавати політичні маніпуляції і застосовувати способи свідомої їм протидії.

Висновок семінару: молоді необхідно активніше долучатись до обговорення перебігу виборчого процесу за допомогою створених груп у соціальних мережах.

СТАЛИ ПОВНОПРАВНИМИ СТУДЕНТАМИ!

Ірина ВОРОНА
власкор "Замку"

В Актовому залі нашого ВНЗ відбулась посвята першокурсників у студенти педагогічного коледжу. Вели святкову програму Тетяна Рарок та Назар Петруля.

Під час урочистої частини винуватців свята вітали директор коледжу Н.В.Бабій та їхні колеги-старшокурсники. Популярні естрадні пісні дарували їм Катерина Шувалова ("Три зорі"), Наталія Шевчук ("Кришталева вода"), Анастасія Матвійчук ("Мамин оберіг"), Галина Романчук ("Дитинство"), Наталія Ференц ("Ой у лузі червона калина"), Тетяна Осіпчук ("Пісня про маму") і Тетяна Івахов ("Will Always Love You").

"Фізкультурники"-четвертокурсники підготували для своїх молодших колег літературну композицію "Життя студентське", виконали "Чарльстон" і "Вальс", а до них приєдналися Галина Бондарчук і автор та виконавець поезій Павло Старух.

Дякуючи за вітання і щирі побажання, першокурсники виголосили "Клятву студента", а на завершення разом із солістами Іриною Бурмай та Наталією Шевчук виконали пісню "Всіх нас музика єднає". Відтепер вони стали повноправними у великій студентській родині.

"ЗРОДИЛИСЬ МИ З КРОВІ НАРОДУ"

Марія ІВАЩУК
власкор "Замку"

Під такою назвою в Актовому залі нашого інституту відбувся концерт на честь 70-річчя створення Української повстанської армії .

Розпочав виступи квартет викладачів коледжу під акордеонний супровід Валерія Яскевича ("Десь там, далеко, на Волині"). Мар'яна Мацюк виконала пісню "Зелений дубочку" (акомпанемент на фортепіано Сергія Дедю).

Андрій Дубас та Андрій Гулійчук запропонували драматичну сценку із "Повстанського записника". Вийшовши на публіку зі зброєю в руках, вони зуміли вдало передати тогочасний бойовий дух повстанців. Співчуття і гордість за воїнів УПА викликали у глядачів зворушливі пісні у виконанні Володимира Дзюми "Буде нам з тобою що згадати" і " Я сьогодні від вас від'їжджаю", в яких переплелися кохання, війна і материнські почуття.

У супроводі бандури Мар'яна Маліновська прочитала фрагмент із "Повстанського записника" про відомого в нашому краї повстанця-бандуриста Костя Місевича. Для вшанування знаменитого земляка було відправлено делегацію з квітами в с.Попівці, де знаходиться його могила.

Викладач-баяніст Олександр Михайлів виконав "Попурі на теми українських повстанських пісень", які доповнила "Молитва вояка" із "Повстанського записника" у проникливо-емоційному виконанні Антона Благія.

Переможниця XII Міжнародного фестивалю-конкурсу "Кришталевий жайвір" Катерина Байрах на якусь мить поєднала минуле та сьогодення нашого народу і підняла настрій глядачів чудовою піснею "Це мій рідний край".

На завершення вечора актори студентського театру "Пілігрим" вийшли на сцену з портретами загиблих героїв і запаленими свічками під супровід повстанської пісні "Коли ви вмирали". У відповідь зал піднявся і завмер у хвилині мовчання у знак пам'яті та вдячності повстанцям за їхнє найбільше прагнення – вибороти волю Україні.

НАГОРОДА КОНКУРСУ

Під час урочистої частини посвяти у першокурсники студентів педагогічного коледжу відбулося нагородження переможця II Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, студента 21-Рк групи Андрія Дубаса.

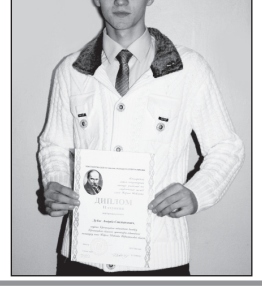

На обласному етапі конкурсу, що проходив минулого навчального року, Андрій виборов третє місце і відразу почав підготовку до всеукраїнського етапу під вимогливим керівництвом Лариси Кошак.

Наполегливі заняття дали свої плоди: на черговому етапі конкурсу, що проходив у Тернополі, наш студент піднявся на вищу позицію, отримавши диплом II ступеня.

Зі слів Андрія, йому було дуже приємно відстоювати честь рідного коледжу, який, як і даний конкурс, носить ім'я Тараса Шевченка.

ДИПЛОМ – ЗА "МОЛИТВУ"

У Тернополі відбувся XII Міжнародний фестиваль-конкурс дитячого та юнацького пісенного мистецтва "Кришталевий жайвір", що зібрав 115 юних обдарувань з Молдови, Угорщини, Придністров'я, Нігерії, Замбії і з 17 областей України, серед яких і студентка 31-М групи нашого інституту Катерина Байрах.

Із розмови з дівчиною дізнаємося, що вона не вперше бере участь у пісенних конкурсах (позаду – всеукраїнські фестивалі "Червона рута" і "Купальські роси"), включаючи до свого репертуару українські естрадні пісні. Та цьогоріч вона представила пісню "Молитва", що стала переможною для сербської співачки Марії Шерифович на Міжнародному конкурсі"Євробачення".

Як розповіла Катя, цікаво і дивно було чути українські "Чорнобривці" у виконанні двох чорношкірих солістів квартету "Аппоінтед"(Нігерія–Замбія). Виявляється, за невеликий термін навчання в Медичному університеті навіть вони зуміли частково вивчити (і головне – полюбити!) українську мову...

У складі дуже поважного і надзвичайно вимогливого журі, очолюваного народною артисткою України Лідією Михайленко, – педагог вищої категорії із Тбілісі Ірма Гвініашвілі, старший викладач Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва Галина Голубєва, композитор, аранжувальник, керівник вокальної студії в Тернополі Юрій Крохін, директор фестивалю, заслужений діяч мистецтв України Сергій Миханчук, заслужена артистка України, доцент кафедри адемічного, джазового та естрадного співу Київського інституту музики ім. Р.М. Глієра Світлана Боровик, режисер та продюсер Альона Фоломйова та кременчанин, поет і композитор Олександр Смик.

Нинішній "Кришталевий жайвір" ставив високі вимоги, тому й не дивно, що багато учасників вибули з подальшої боротьби. А радості нашої вокалісти не було меж: вона потрапила до фіналу конкурсу і стала його дипломанткою. Це, звичайно, ще не найвищий успіх, але досить потужний поштовх рухатись далі.

На даний час Катя Байрах займається у класі вокалу Алли Афанасенко, вдячна їй за допомогу та підтримку, а керівник відмічає неабиякі вокальні здібності своєї вихованки. Дай Бог, щоб ніщо не змогло зупинити дівчину чи завадити їй на шляху до здійснення найзаповітнішої мрії – вийти на велику професійну сцену і, можливо, стати народною артисткою. Цей конкурс наразі дав успішну путівку у мистецьке життя Оксані Грицай, котра нині відома як Міка Ньютон, та співаку і композитору Тимуру Усманову.

Хто знає, можливо, через декілька років ми будемо з гордістю згадувати, що саме тут навчалася народна артистка України Катерина Байрах! А поки що ми бажаємо їй щасливої долі і обов'язкового здійснення усіх мрій та сподівань!

ЧАС БИТИ НА СПОЛОХ

Тетяна КЛИМ'ЮК
власкор "Замку"

На сцені Актового залу відбулась прем'єра соціальної міні-вистави експериментального студентського театру "Пілігрим" "Час бити на сполох! Час дзвонити в усі дзвони!" (автор – Василь Скоропляс), в якій було зроблено спробу достукатися до свідомості кожної людини, пояснити ризик недбалого ставлення до себе та свого здоров'я.

Проблема СНІДу стосується всіх, тому необхідно боротись із причинами, що призводять до цього небезпечного захворювання, серед яких – сигарети, алкоголь, наркотики, випадкові інтимні зв'язки тощо.

Актори піднімають питання цінності життя молодих людей та їхніх майбутніх дітей, намагаються допомогти тим, хто зробив помилку, ступивши на небезпечний шлях.

Постановники – керівник "Пілігриму" Василь Скоропляс, Антон Благій і Наталія Ткач.

У виставі брали участь Тетяна Ковальчук, Назар Тімочко, Вікторія Кривонюк, Андрій Дубас, Антон Лубяницький, Наталя Федорова, Лілія Сапожник, Анна Козачок, Катерина Вальчук, Мар'яна Вівтюк, Ірина Ворона, Марія Міньковська та Ольга Макаренко.

НА ХВИЛІ "ОСІННІХ ІЛЮЗІЙ"

Анна КОЗАЧОК
власкор "Замку"

У нашому інституті пройшла традиційна виставка квітів під назвою «Осінні ілюзії», в якій за право називатися найоригінальнішими боролися автори близько двох десятків композицій. Суддями цього "квіткового конкурсу" виступили ректор з виховної роботи Микола Сиротюк, голова студентського профкому Андрій Заблоцький, кандидат мистецтвознавства Олександра Панфілова та "експерт-квітникар" Антоніна Іванюк.

Автори деяких композицій вражали витворами своєї фантазії, особливо композиція «Чаклунка» (11-Ф), що зайняла почесне третє місце; друге місце між собою розділили студенти 32-ДПК групи з композицією «Шевченківська хата» та 33-ТО з композиціями «Осіннє сонце» та «Вранішня маршрутка», а переможцями виставки-конкурсу стали "квіткові віртуози" 41-Б групи та їхня композиція з красномовною назвою "Осінь – пора весіль".

У нагороду переможці отримали грамоти та грошові премії (третє місце – 100 гривень, друге – 150 і переможна премія – 200 гривень), презентованих студентською профспілкою.

Дуже хотілося побачити композиції мистецького та філологічного факультетів, які не брали участі у виставці.

Та ми вітаємо переможців і бажаємо їм натхнення та творчих успіхів!

Сторінку підготувала редактор відділу студентської морлоді Валентина КАЩУК
Фото активістів гуртка "Юний журналіст"

ЕТЮДИ З ІСТОРІЇ БІБЛІОТЕКИ

Юлія СТРЕЛЬЧУК

Наш навчальний заклад – спадкоємець навчальних установ, чиї витоки беруть початок з 1636 року, коли було засновано школу-філію Києво-Могилянської академії. Вона мала власну друкарню, в якій, окрім іншої літератури, в 1638 році видали "Кременецьку граматику". Хто був її автором, невідомо, проте можна стверджувати, що вона створена одним з учителів місцевої школи. Ця невеликого розміру книжка служила навчальним підручником для Кременецької братської школи. Видана більш як 350 років тому, "Кременецька граматика" нині стала рідкістю. Відомо лише, що шість примірників цієї книжки знаходяться у державних архівах, музеях, бібліотеках: три з них – в Україні і ще три – в Москві.

Як пише Володимир Собчук у своєму виданні "Перлина в короні України: Кременець", "у 1731 – 1753 рр. на кошт братів Вишневецьких та деяких інших осіб із місцевої знаті архітектор Павел Гіжицький, що був одним із монахів, побудував великий монастирський комплекс. Це споруда в стилі пізнього бароко складалася з костьолу імені св.Духа, св.Ігнатія Лойоли і св.Станіслава Костки та двох прилеглих до нього начальних корпусів... Коли 1773 р. папа римський розпустив орден єзуїтів і монастир припинив існування, всі маєтки й навчальні корпуси, що залишилися після нього, перейшли у відання т. зв. Комісії народної освіти", і невдовзі з ініціативи Тадеуша Чацького – генерального інспектора Волинського, Подільської та Київської областей – було відкрито в Кременці першу на Волині світську середню школу, що зайняла визначне місце серед культурно-освітніх закладі Волині XIX століття.

Порадником Т.Чацького у проекті створення гімназії став Гуго Колонтай, родом з Великих Дедеркал, що поблизу Кременця. Урочисте відкриття відбулося 1 (12) жовтня 1805 року. Згодом Волинська гімназія стала зразковим навчальним закладом.

Справжньою гордістю та окрасою гімназії була її бібліотека, що нараховувала на той час 24 379 праць у 34 378 томах. Тадеуш Чацький придбав унікальну колекцію останнього польського короля Станіслава Августа Понятовського (книги, живопис, нумізматика тощо) і розмістив її у навчальному закладі.

Так звана "Королівська бібліотека" („Collectio Regia"), відоме у XVIII ст. зібрання книг, спочатку знаходилося у Варшаві під наглядом Яна Альбертранді – польського історика та нумізмата, відомого бібліографа. Король доручив йому впорядкування бібліотеки, на що Альбертранді витратив декілька років. Ним був укладений систематичний каталог у 11-ти томах. З метою вдосконалення своєї бібліотеки король посилав агентів у далекі довготривалі подорожі, щоб роздобути оригінали, скопіювати певні документи. Ян Альбертранді їздив у Данію, Швецію, Італію, де проводив велику наукову роботу. Окремий вчений завідував величезним відділом карт і планів, цінністю яких король дуже пишався. Тадеуш Чацький закупив у ксьондза Ю.Понятовського, як головного спадкоємця польського короля, за 15 000 червоних злотих бібліотеку, що складалася з 15 680 томів, каталог Альбертранді, бібліотечні шафи, а також мінералогічні колекції та астрономічну обсерваторію.

Найважливіші стародруки Т. Чацький одержав від княгині Теофілі Сапіги з Яблоновських, з бібліотеки її батька. Це були переважно книги, надруковані до 1500 року, – інкунабули. Під час перевезення цієї бібліотеки до Кременця частина книг була втрачена.

З роками функціонування навчального закладу бібліотека постійно поповнювалась книгами від Ф.Мошинського (2 603 томи), Мікушевського (1 788 томів), лікаря Яна Лернета (144 томи), Кунегунди Чацької (135 томів) тощо.

Архівні джерела вказують на різні шляхи надходження книг до бібліотеки. Волинська гімназія стала потужним освітнім закладом для юнацтва Волинської і Подільської губерній, тому рахувалося за честь передати сюди книги. Так, Софія Потоцька подарувала гімназії унікальну працю орнітології Ю.Б.Аудеберта і Ю.П.Вейлота (видана у Парижі 1802 р.) разом з альбомом акварелей, виконаних авторами. Вдова професора Ф.Шейдта, першого керівника ботанічного саду Волинської гімназії, теж передала бібліотеці колекцію книг свого чоловіка (912 томів).

У 1808 році Київський митрополит Серафим подарував навчальному закладу стародрук „Острозька Біблія", надрукований Іваном Федоровим у 1581 році. А всього у бібліотеці знаходилось 1,5 тисячі інкунабул.

Список тих, хто дарував, передавав книги, можна продовжувати. Варті уваги книги, подаровані М.І.Кутузовим, які склали окремий військовий відділ, книжкові надходження з колишньої повітової школи у Кременці (694 екземпляри), 13 тисяч книг із василіанського монастиря у Почаєві та багато інших.

Найоригінальнішою книгою кременецької бібліотеки була книга-рукопис, виконана у лубі. Свого часу вона експонувалася на одному зі стендів відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук УРСР. Книга нагадує баян або гармошку з луб'яними міхами. Ця оригінальна пам'ятка писемності виконана в сиву давнину одним із племен Індонезії – батаками (або батакцями). Луб (шар під корою дерева) складений таким чином, що створює 60 аркушів, або 120 сторінок книги, на яких записи зроблено стійким чорнилом. Оправою служать дві масивні дерев'яні дошки з різьбленими візерунками. Цей унікальний рукопис виявив Ян Потоцький у 1805 році у Китаї. Вчений придбав цю цікаву знахідку і подарував гімназії. Не тільки ця книга, а й інші дорогоцінні скарби кременецької бібліотеки викликали захоплення і подив у сучасників.

Ще в 1809 році один з них, Степан Русов, у „Волинських записках" писав: „Кременецька гімназія бібліотекою своєю не поступається будь-якому університету: всі манускрипти, класичні творіння, давні і рідкісні видання, які лише можна було розшукати в усьому тутешньому краї, зібрані сюди. Можна, однак, доповнити, що рідко який університет в Європі мав такі підручники"...

Бібліотека постійно поповнювалася новими книгами. Тадеуш Чацький прагнув, щоб студенти гімназії також брали участь у формуванні бібліотеки. Він зобов'язав, щоб кожен з них, повертаючись із канікул на навчання, привозив хоча б по одній книзі для бібліотеки. Тадеуша Чацького звинувачували в тому, що він змушує учнів робити ці пожертвування, але створена у 1811 році для рослідування цієї справи комісія зняла всі звинувачення і визнала „добровільні пожертви похвальними„.

Після смерті засновника Волинської гімназії надходження книг дещо зменшилось, але не припинилося. У 1832 році ця найкраща книгозбірня минулого нараховувала 24 378 творів у 37 578 томах – книги різних галузей знань, написані багатьма європейськими мовами. Загалом кременецька бібліотека складалася з окремих колекцій (зібрань): Королівської, Яблоновських, Микошевського, Мошинського, Шейдта, К.Чацької, ієзуїтської, почаївської і власних надбань.

Розміщення бібліотеки було особливою турботою Тадеуша Чацького. Спочатку він планував для неї місце в костелі ієзуїтського колегіуму, але згодом було вирішено розмістити її у правому крилі навчального корпусу, у так званому Колонному залі і прилеглих до нього широких коридорах. Для перебудови приміщення було запрошено інженера Кубіцького. Робота тривала аж до 1810 року і потребувала значних витрат. Із архівних джерел ми дізнаємося, що директор гімназії Й.Чех для розрахунку з робітниками змушений був віддати навіть частину коштів, призначених для малозабезпечених учнів.

Після реконструкції бібліотека займала два зали: Колонний зал, в якому відбувались урочистості, концерти, і зал бібліотечний. Декоративна ліпка, оздоблені мозаїкою колони, бюсти славних мужів вказують на те, що бібліотека була найпишнішим приміщенням Кременця. Крім цих творів мистецтва, були ще олійні портрети Олександра I, князя Юзефа Понятовського, Тадеуша Костюшка (роботи кременчанина, колишнього учня ліцею Ф. Павловського), а також портрет А.Зелінського – видатного польського письменника, директора ліцею.

Визнаючи неабияку роль Тадеуша Чацького у відкритті Волинської гімназії і створенні бібліотеки, вдячні жителі міста ще в 1811 році встановили в залі бібліотеки погруддя видатного діяча й організували урочистості на його честь. Після смерті Тадеуша Чацького, згідно з імператорським указом, у Відні було виготовлено його портрет і встановлено на центральній стіні Колонного залу.

Своєрідною окрасою кременецької книгозбірні були книжкові шафи, що мали виняткову художню цінність. Їх Тадеуш Чацький придбав разом з Королівською колекцією. Шафи були білого кольору, лаковані, оздоблені дерев'яною різьбою і мідною решіткою.

Бібліотека працювала цілий рік, вона була доступною не лише для викладачів та учнів навчального закладу, а й для всіх бажаючих. Це підтверджує розпорядження керівництва гімназії (від 1818 року) про вільне користування фондами бібліотеки. „Кожний може вільно приходити до бібліотеки для читання книг у зазначені дні".

Кременчани любили проводити час у залах бібліотеки. Тут писали свої наукові праці історик И.Лелевель, філолог Е.Словацький, професор природознавства В.Бессер, природознавець А.Анджейовський, поет Ю. Словацький та багато інших людей.

У бібліотеці працювало три особи: головний бібліотекар (отримував 700 крб. сріблом в рік), та два його помічники (по 150 крб). Тут також був свій швейцар, сторож, а з 1818 р. – майстер з переплетення книг.

Крізь товщу років поряд із цікавими спогадами про діяльність цієї рідкісної бібліотеки, виринає і яскрава постать Павла Ярковського, який її очолював. Він був першим бібліотекарем гімназії та ліцею в Кременці, а згодом і Київського університету. Став одним із перших книгознавців і викладачів бібліографії в Україні. Саме бібліотечна справа на початку трудової діяльності у Волинській гімназії допомогла сформувати в молодому хлопцеві відмінного науковця, котрий став третьою особою після директора у цьому навчальному закладі. Таку ж поважну посаду він займав і після реорганізації його в ліцей, що прирівнювався до найвищих закладів у тодішній Росії: Царськосельського, Ніжинського, Одеського ліцеїв.

Робота у бібліотеці стала для Павла Ярковського основою всього його життя. Це був постійний живий контакт Кременця з європейською наукою. Повний бібліографічний опис, взірцеві каталоги, зроблені разом з помічниками Микульським та Урбанським, свідчили про добре організовану ним діяльність. Друкарні, котрі діяли у той час на Волині, були просто зобов'язані давати сюди друковану продукцію.

Для Юліуша Словацького назавжди залишився в пам'яті образ „пана Павла, який господарював серед книг і квітів у бібліотечній залі". Це була невтомна, здатна на самопожертву людина, чиє життя злилося з книгами, яким він віддавав особливу шану.

У 1831 році Юліуш Словацький писав із Дрездена до матері у Кременець: „Запах тутешньої бібліотеки пригадав мені кременецьку, і я весь час думав про Павла Ярковського". Ю. Словацький відкрив для себе у замкнутому і тихому чоловікові, котрий займався бібліотекою і вирощував гвоздики, багатющий світ, який тільки може носити в собі особлива людина.

В останні роки життя Павла Ярковського, коли він проживав у Києві і працював в університеті, поет не переставав цікавитись його долею. Тоді у листі до матері з тривогою писав: „Твій останній лист повен сумних новин. Вістка про хворобу Павла викликала у мене масу почуттів. Хто ж більше, ніж він, пізнав тихого спокою на Землі? Згадується його помешкання у величезному, наповненому відлунням приміщенні. Цей мовчазний натовп духів, який був у книгах, і мільйони шепочучих голосів оточували його... Ця райдуга гвоздик, якою він насичував свої спокійні очі...".

Поховали Павла Ярковського у Києві. Його ж брат знайшов свій вічний спочинок на Монастирському цвинтарі у Кременці.

На нинішній день бібліотека є головним інформаційно-комунікативним центром Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка. Вона працює у напрямку модернізації структури управління бібліотечними ресурсами й удосконалення бібліотечно-інформаційних послуг на основі використання інноваційних технологій.

Книгозбірня нараховує у своїх фондах 85 600 примірників документів, обслуговує 3500 читачів. Головна мета роботи полягає в організації колективного користування друкованими й іншими документами, тобто наданя читачам можливості використовувати документи, що зберігаються у бібліотечних фондах.

Однак не самими лише книгами живе наша бібліотека. ЇЇ працівники у співпраці з кафедрами інституту постійно проводять конкретну інформаційно-масову роботу. Серед заходів, запланованих на період поточного року, – презентації книг викладачів інституту, літературні вечори „О.Неприцький-Грановський – письменник і вчений світової слави (до 125-річчя від дня народження)" і „Мудрець, замріяний філософ до дальніх правнуків іде" (до 290-річчя від дня народження Г.Сковороди); читацька конференція „Павло Ярковський – бібліотекар, бібліограф, один з перших в Україні"; „круглий стіл" „Мова – душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб" (до Дня рідної мови); літературно-музичний вечір „З народного напившись джерела" (звичаї і традиції українського народу); бесіда по духовному вихованню; урок християнської етики; розповідь-портрет „Голос, що не має паралелей (до 140-річчя від дня народження Соломії Крушельницької)" тощо. Крім цього, заплановано ряд бібліографічних оглядів, тематичних книжково-ілюстративних виставок і пропонуються рекомендаційні списки літератури.

Наприкінці вересня бібліотечні працівники відзначили своє професійне свято. Невтомні берегині одвічної мудрості та духовності, бажаємо вам сімейного щастя, міцного здоров'я і довгого віку – як у книг, з якими ви працюєте.

НАС ПОЄДНУЄ СЛОВАЦЬКИЙ

Катерина МЄХОНОВА

Вже стало доброю традицією вшановувати пам'ять великого польського поета-романтика Юліуша Словацького на щорічних зльотах Європейської родини шкіл, які носять його ім'я, у різних містах Республіки Польща. Цьогоріч учасниками XXVIII зльоту та Міжнародного конкурсу на знання життєвого шляху і творчої спадщини поета стали студентки 51-А групи Наталії Зінченко та автор цієї статті, котрі висловлюють вдячність усім, хто дав нам змогу побувати за межами України, і зокрема викладачу польської мови А.І.Шульган – за хорошу підготовку до поїздки.

Делегація нашого інституту на чолі з ректором, професором А.М.Ломаковичем отримала запрошення від пана Анджея Круля, ініціатора й організатора цього конкурсу, здійснити візит до загальноосвітнього ліцею ім.Юліуша Словацького у Гродзіску Великопольському, який з нагоди своєї 85-ої річниці вже втретє приймає гостей ЄРШ.

До Європейської родини шкіл ім. Юліуша Словацьокого входять 17 загальноосвітніх навчальних закладів, які знаходяться у Польщі, Чехії, Литві, Великій Британії та, що приємно зазначити, у м.Тернополі.

Виникає запитання: "Яким чином на конкурс потрапили студенти нашого ВНЗ?". Справа в тому, що місто Кременець – це мала батьківщина Словацького, тому польська сторона рада вітати представників з КОГПІ імені Тараса Шевченка, зокрема студентів, які вивчають польську мову. Такі візити сприяють зміцненню міжнародних зв'язків, запозиченню культурного досвіду та, загалом, розширенню кругозору. До слова, саме в Кременці знаходиться єдиний у світі Літературно-меморіальний музей Ю.Словацького, тут його іменем названа міська бібліотека.

Відразу хочемо зазначити, що Україну представляли лише ми, студентки з Кременця. Британія та Литва теж не були представлені. Крім нас, з-за кордону приїхала до Польщі делегація з Чехії, керівник якої добре обізнаний з Кременцем.

В перший день нашого перебування у Гродзіскому ліцеї делегація з кожного міста представляла себе і свій навчальний заклад. Керівник нашої делегації, ректор інституту, професор А.М.Ломакович виголосив вітальну промову і вручив подарунки директору ліцею. Викладач мистецького факультету нашого інституту С.В.Дедю озвучував переклад і виконав "Testament Mój" під власний акомпанемент. Ми виголосили невеличку промову-представлення, завершивши її словами: "Wszystko bedzie dobrze!", тобто "Все буде гаразд!", простими словами, які підняли настрій аудиторії і запам'яталися кожному присутньому.

Після виступів учасників конкурсу розпочалась культурно-масова програма, яку організатори назвали "Несподіванка". Саме так і було, адже всі учасники мали змогу насолоджуватися феєричним лазерним шоу під електронну музику під покровом ночі... Крім того, ввечері на подвір'я ліцею на кареті завітав сам pan S. – тобто актор, який виконував роль Словацького. Далі ми попрямували до місцевого музею Гродзіска, а опісля – до костелу, в якому театральна трупа ліцеїстів "Arlekin" представила власне бачення "Krola Ducha". Нічний костел і містична драматизація вразили усіх.

Ранок другого дня розпочався із традиційного висаджування троянд, після чого відбувся конкурс. Він складався з двох частин: письмова (на знання життєвого і творчого шляху Юліуша Словацького) та усна (декламування творів поета). Ми брали участь в обох конкурсах і з досить хорошими результатами. Не розчаруємо нікого, сказавши, що лауреатами не стали, бо насправді все ж отримали грамоти, так зване "виокремлення" у конкурсі рецитації. Це був наш день. Проте найцікавіше було ще попереду. Організатори, а особливо директор ліцею Мацєй Мендей, попрацювали на славу, адже в рамках зустрічі для нас була влаштована екскурсія до м. Познань – неймовірної краси міста, центру Великопольського воєводства, що зберігає дух історії й разом з тим живе у дусі сучасності.

Завершальний день зльоту – пора підведення підсумків і час прощання. Для нас він був дещо сумним, оскільки протягом поїздки ми прикипіли душею до нашої польської опікунки – 18-річної ліцеїстки Касі Генстікєвіч, до її гостинної родини, в якій ми мешкали, та найбільше – до кмітливої кішки Кропки – повноправного члена їхньої сім'ї. У Касі вже не вперше гостюють іноземці, однак до нас у неї було якесь особливе ставлення. Поляки були досить привітними: дізнавшись, що ми з України, з нами висловив бажання порозмовляти російською мовою професор з міста Кельце пан Януш, кілька ліцеїсток завели з нами дружню бесіду "про життя по той бік кордону ", так що ми практично не відчули грані поміж різними народами. Просто, атмосфера була насправді родинною.

У Варшаві ми відвідали знаних у нашому краї людей – пані Ганну Гроновську-Шанявську, якій завдячуємо наявністю в нашій бібліотеці підручників з польської мови, та її чоловіка, пана Едмунда, режисера, котрий зняв більше 400 документальних фільмів і був захисником Варшави. Словом, проїхали через всю Польщу, ледь не до кордону з Німеччиною.

Наступного дня ми були в дорозі додому... Погода – як на замовлення! Під колесами авто – суперсучасний автобан, за вікном – жовтогаряча осінь, позаду – Познань, Гродзіск Великопольський, Варшава, Хелм, Радом, Люблін, а на душі – море вражень від подорожі до Польщі, яка запам'ятається нам назавжди.

НА ЧЕРГОВОМУ КНИЖКОВОМУ ФОРУМІ

Ніна КАЗЬМІРУК

Уже майже два десятиліття старовинний Львів гостинно запрошує всіх шанувальників її величності Книги на феєричне свято. «Форум видавців у Львові» – це найбільший в Україні книжковий ярмарок (з 1994), що має статус національного згідно з Указом Президента України, та Міжнародний літературний фестиваль.

У ці вересневі дні Львівський Палац мистецтв вітав понад 420 українських та іноземних видавництв книжок та періодичних видань, видавничих і книготорговельних організацій, виробників та розповсюджувачів електронних видань, програмного забезпечення, аудіо- та відеопродукції. Серед учасників були й громадські організації, літературні агенції, культурні центри та фонди. До програми Форуму увійшли 800 літературно-мистецьких акцій з участю 220 авторів.

Львівський міжнародний літературний фестиваль «Подорожі до літератури», що проходить з 2006 року, – один із найбільших літературних фестивалів Європи. Цьогоріч його учасниками стали 250 письменників, поетів, митців, перекладачів, інтелектуалів з України та 18 країн світу. Він об'єднує більше 200 мистецьких акцій.

Традиційно, у ці дні побували у Львові й науково-педагогічні працівники та представники бібліотеки нашого інституту. Ядро делегації склали науковці кафедри суспільних дисциплін, кандидати історичних наук, доценти Володимир Собчук зі своїм сином Олегом – студентом НУ "Києво-Могилянська академія", Ірина Скакальська, Олександр Соловей. Кафедри української мови і літератури та англійської філології представляли їх завідувачі, кандидати філологічних наук, доценти Олег Василишин і Денис Чик. Завідувач бібліотеки Юлія Стрельчук та її колега Надія Патра працювали над поповненням бібліотечного фонду інституту новими виданнями. Наші працівники брали участь у цікавих дійствах, вели невимушені діалоги з учасниками Форуму, цікавилися новими виданнями, купували необхідну літературу, а згодом поділилися отриманою інформацією з редакцією "Замку".

Почесний гість XIX Форуму видавців – лауреат Букерівської премії DBC Pierre (Велика Британія) – у межах Літературного фестивалю презентував перший переклад українською мовою своєї останньої книжки «Світло згасло у Країні Див». Відбулися цікаві авторські зустрічі зі спеціальними гостями Форуму: Адамом Загаєвським (Польща), Мартіном Поллаком (Австрія), Генриком Гринбергом (Польща – США), Арсенієм Рогінскім і Валерієм Панюшкіним (Росія), Оксаною Забужко та Валерієм Шевчуком (Україна).

Премія «Найкраща книга Форуму-2012» (з 1994 року) – єдина в Україні премія, якою відзначаються книжки всіх видавничих категорій і жанрів, а не тільки художня література. Не зовсім приємною новиною стала відсутність найвищої нагороди – Гран-прі. Серед 18 переможців конкурсу, результати якого було оголошено на урочистому відкритті Форуму у Львівській обласній філармонії, – автори й упо-

рядники багатьох мистецьких видань відомих львівських та київських видавництв: Міхаель Мозер «Тарас Шевченко і сучасна українська мова: спроба гідної оцінки» (переклад з німецької В. Кам'янець); Ліна Костенко «Триста поезій», Тарас Мельничук «Князь роси» (серія «Українська Поетична Антологія»); Андрій Кісь «Сльоза і камінь: Проходи старими цвинтарями Галичини»; Нью-Йоркська група: Антологія поезії, прози та есеїстики (упорядники Марія Ревакович і Василь Габор»; Гриця Ерде, Антін Борковський «Автентична львівська абетка «Гвара» (автор ідеї Юрко Назарук); Андрій Козицький «Геноцид та політика масового винищення населення в XX ст.»; Григорій Сковорода «Ізраїльський змій»; Ансельм Кентерберійський «Монологіон. Прослогіон» (переклад з латинської Ростислава Таранько); «Сто казок: Українські народні казки» (за редакцією Івана Малковича в 3-х томах)4; Іннокентій Гізель «Вибрані твори: у 3-х т.».

Особливими відзнаками за внесок у розвиток українського книговидання та просування української книги відмічені: Василь Габор, письменник, видавець, упорядник серії «Приватна колекція» (Львів); Наталя Гузєєва, автор «Капітошки» та «Петрика П'яточкіна» та київські видавництва «Темпора», «Ярославів вал», «Смолоскип» і «Махаон – Україна».

Цього року свої нагороди також вручали Львівська обласна державна адміністрація, Київстар, Міжнародний благодійний фонд «Україна-3000».

Фестиваль літературних фестивалів «Контекст», спрямований на розвиток літературного менеджменту, відбувся на Форумі видавців вперше. Однією зі складових «Контексту» були воркшопи, які проводили організатори літературних івентів з України, Австрії, Польщі, Чехії, Словаччини, Латвії, Росії, Швейцарії. «Контекст» зібрав керівників українських літературних фестивалів і створив перший в Україні Довідник літературних подій за підтримки Фонду Ріната Ахметова «Розвиток України».

У рамках Міжнародного фестивалю перекладів «TRANSLIT», що діє з 2011 року і спрямований на промоцію перекладацької діяльності, було заплановано понад 40 подій: дискусії, зустрічі з перекладачами, презентації нових перекладів і перекладених видань. У День перекладацької солідарності, відбулася презентація нової незалежної Творчої спілки перекладачів та письменників та спільне написання перекладацького маніфесту.

Серед основних програм Форуму – два фестивалі: «Від Сковороди до Сковороди: 290 років від дня народження» та «Бруно Шульц: до 120-річчя від дня народження та 70-річчя трагічної загибелі», присвячений ювілею відомого польського письменника і художника єврейського походження.

Видавничий бізнесфорум – це спільні сесії практиків книжкового ринку. У його програмі, мабуть, найактуальнішою виявилася тема круглого столу «Чи буде українська книга після виборів?». Бібліотечний форум, що діє з 2010 року, мав назву «Бібліотека у новому вимірі: долаємо стереотипи» і включав, окрім фахових дискусій, гайд-парк (громадські дебати) «Створимо своє майбутнє в бібліотеці».

Та найпопулярнішою акція в межах фестивалю та унікальним синтетичний проектом, що поєднує літературу й музику, без сумніву, була «Ніч поезії і музики нон-стоп» з участю більш як 30 поетів з України, Росії, Польщі, Сербії, Латвії, Австрії, Норвегії, ПАР, Канади, США, Австралії та Хорватії.

Багатьох гостей Форуму зацікавили благодійні акції «Книжкова антикриза», «Українські книжки – сільським бібліотекам», «Придбай книгу – врятуй дитину», «Третій вік: задоволення від читання»

Українські благодійні фонди та організації, що виступили спонсорами Форуму: Фонд Рината Ахметова «Розвиток України», Міжнародний фонд «Відродження», Міжнародний благодійний фонд «Україна-3000».

Наступний Львівський книжковий форум – ювілейний, двадцятий. Сподіваємось, він продемонструє найкращі здобутки усіх попередніх форумів і стане справжнім святом для української книги, тобто українських авторів, видавців і читачів.

ІСТОРІЯ КРЕМЕНЕЦЬКОЇ ДУХОВНОЇ

Ірина СКАКАЛЬСЬКА,
кандидат історичних наук

Православне духовенство міжвоєнного періоду ХХст. на Західній Волині було численною соціальною верствою, яка займала провідне місце в національному русі. Відомий український історик Д. Дорошенко зазначав, що православне духовенство утворило в Україні з кінця XVIIIст. окремий стан, який стояв близько до народу і був тісно зв'язаний з його долею, з його добробутом. Священики підтримували народну освіту, культуру, забезпечували зв'язок між громадськими організаціями в містах і селах, чинили опір ополяченню та окатоличенню населення тощо. Одним із осередків виховання пастирів була Кременецька духовна семінарія. Становлення української державності вимагає нового погляду, переосмислення історії боротьби української нації за духовну й державну незалежність.

Духовному надбанню населення краю сприяли священики. Традиційною конфесією більшої частини волинян

було православ'я. Незважаючи на утиски, православне духовенство відстоювало національну ідею.

На відміну від Галичини, де священики відігравали провідну роль у житті української спільноти, духовна інтелігенція Волині, серед якої переважали консервативно-традиційні погляди на релігійне та суспільне життя, не завжди була єдиною у вирішенні багатьох проблем тогочасного волинського українства. У цьому проявлялися як історичні традиції релігійного життя регіону у попередні століття, так і специфіка його соціально-політичного розвитку у міжвоєнний період ХХ ст. Відзначимо й те, що частково вивільнившись з-під російської опіки, після офіційного проголошення і визнання автокефалії Польською державою 17 вересня 1925 р., українська православна церква все ж не стала суб'єктом релігійного життя, а навпаки перетворювалася на засіб польської шовіністичної політики.

На Волині, Поліссі та Холмщині діяла православна церква, яка налічувала близько двох мільйонів віруючих. На початку буття відродженої польської держави православна церква в Польщі фактично залишилася без чітких механізмів управління. Підпорядкування московському патріархатові стало умовним, бо керівники російської церкви були відсторонені попередньою більшовицькою владою від церковних справ. Серед свідомого духовенства шириться ідея повернення церковної організації до соборно-демократичних традицій, якими жило українське православ'я до 1685 р.. Становище ускладнювалося тим, що православна ієрархія реально тяжіла до Москви. Промосковським духовенством була обсаджена й духовна консисторія, що урядувала в Кременці (центр Волинської єпархії). Консисторія діяла в Кременці з 1918 до 1939 р. (у 1922 р. була перейменована у Волинську духовну консисторію).

Після 1920 р. українська інтелігенція на Волині «стала помалу вивітрюватися від свого атеїзму, набутого від інтелігенції російської». Лідери українського церковного руху зуміли організувати і провести третього жовтня 1921 р. Почаївський з'їзд, рішення якого мали на меті заклaсти основи дальшого розвитку українського православ'я у краї. У лютому 1922 р. в Почаєві відбувся Перший собор архімандритів православного екзархату в Польщі, який оголосив себе Собором єпископів. Він ухвалив перейти в управління православною церквою на засади повної незалежності, утворити в Польщі окрему Волинську єпархію та головний її орган – Волинську духовну консисторію. Тоді ж у місцевому соборі був висвячений в єпископи Юрій Ярошевич, який незабаром став митрополитом Варшавським й усієї Польщі. За час його управління було багато зроблено щодо українізації православної церкви в Польщі: дозволено використовувати українську мову в богослужінні, читати рідною мовою Святе Письмо та виголошувати нею проповіді. Ще одним кроком стала маніфестація в Почаєві у вересні 1933 р. проти русифікаторської політики вже митрополита Діонісія.

Кузнею волинських духовних кадрів була духовна семінарія в Кременці, яка була заснована 1919 р. із залученням частини викладацького складу колишньої Хомської духовної семінарії. Певний час семінарія функціонувала як окрема структурна одиниця, непідвладна єпископу Діонісієві. Ректор Холмської духовної семінарії архімандрит Смарагд (Латишенков) відмовлявся підпорядковувати навчальний заклад Кременецькому єпископу. Як не парадоксально, на початку 1920 р. Холмська семінарія у Кременці отримала фінансову допомогу від Уряду УНР. Учнями духовної семінарії були переважно вихідці із сільської місцевості, де традиційно переважало українське населення.

Спочатку керував семінарією славнозвісний архімандрит Смарагд (С. Латишенков). Саме він здійснив підступне вбивство 8 лютого 1923 р. у Варшаві митрополита Юрія (Ярошевського), який прагнув, щоб українське православ'я відійшло від впливу московського патріархату, за що і поплатився життям.

Більшість викладачів Хомської семінарії погодилася на пропозицію викладати у Кременецькій. Семінарія з 1927 р. була прийнята на державне утримання і наділена правами державних середніх шкіл, тобто кожен випускник закладу мав право вступу до будь-якого університету Польщі. Вчилося тут в середньому близько 200 учнів. Наприклад, в 1930/1931 навчальному році нараховувалось 343 учні. Українською мовою викладались усі богословські предмети та загальноосвітні дисципліни. Більшість випускників семінарії пізніше відзначились активною участю в громадському житті та у процесі українізації православної церкви. Представники українського національно-церковного руху міжвоєнного періоду ХХ ст. на Волині докладали багато зусиль, щоб надати семінарії українського характеру. Лише у 1921 р. українська мова була запроваджена в ній як предмет, а навчання далі велося російською. Проте більшість учнів були з українських родин, тому вони тяжіли до свого національного коріння.

Фактично засновником та ректором семінарії був єпископ Діонісій (Валединський). Митрополит Діонісій (1876 –1960) – український та польський православний церковний діяч, єпископ Кременецький, митрополит Православної Церкви в Польщі. Народився в 1876 р. у м. Муром Володимирської губернії в сім'ї священика. У святому хрещені отримав ім'я Костянтин. У 12 років залишився сиротою, будучи в цей час учнем духовної школи. В 1897 р. пострижений вченці і рукоположений в ієродиякони, в 1899 р. – в ієромонахи. В 1900р. закінчив Казанську духовну академію зі ступенем кандидата богослов'я і залишився професорським стипендіатом на кафедрі. В 1902 р. назначений ректором Таврійської духовної семінарії і возведений в сан архімандрита. В 1911р. – настоятель російської посольської церкви в Римі. У 1913 – 1919 рр. – єпископ Кременецький, вікарій Волинської єпархії. Основними напрямами своєї діяльності новопоставлений єпископ бачив у покращенні стану освіти в школах, відродження Богоявленського братства, закінчення при монастирі будівництва дзвіниці тощо.

Діонісій запросив українців до викладання в Кременецькій духовній семінарії. Він видавав богослужбові тексти українською мовою, українські церковні газети, хіротонізував українських єпископів Олексія, Полікарпа, Іларіона, Палладія, дав благословення на відновлення УАПЦ. З 1923 р. – митрополит православної церкви в Польщі.

20 – 25 лютого 1923 р. у Варшаві відбулися Собор і Синод єпископів православної Церкви в Польщі. На нового митрополита православної Церкви в Польщі обрано архиєп. Діонісія (Валединського). За благословенням Собор звернувся до Царгородського, а не до Московського патріарха, що було першим конкретним кроком в напрямку автокефалії. Вже 13 листопада 1924 р. Вселенським Патріархом Григорієм VII був виданий декрет на відтворення і визнання Києво-Руської Митрополії як Автокефальної Церкви і покладено відповідальність за встановлення нового Собору єпископів на митрополита Варшавського Діонісія (Валединського). 17 вересня 1925 р. в присутності всього єпископату Польщі в митрополичому храмі святої Марії Магдалини відбулось урочисте зачитування патріаршого томоса. Своєї церковної міцної лінії митрополит Діонісій не мав, а це використовував польський уряд.

У 1920 –1923 та 1934 –1939 рр. ректором Кременецької духовної семінарії був архімандрит Олексій (Громадський). Він народився 1882 р. в дяківській родині на Підляшші. Закінчив Холмське духовне училище та семінарію, а також в 1908 р. – Київську духовну академію.

Митрополит Олексій Громадський – відомий церковний діяч на Волині. З 1920 р. протоієрей Олексій виконує обов'язки настоятеля Кременецького Богоявленського монастиря. В 1922 р. приймає чернечий постриг, а наступного дня возведений в сан архімандрита. Третього вересня 1922р. висвячений на єпископа з титулом Луцького.

Олексій Громадський як архієрей демонстрував зразки благодійності, зокрема, він скерував гроші, зібрані духовенством із нагоди 15-річчя його єпископської хіротонії, на іменну стипендію студентам православного богословського відділу Варшавського університету.

Архієпископ Олексій у 1941 р. скликав Собор єпископів у Почаєві і створив автономну православну церкву. Так постало в Україні церковне двовладдя: була православна церква українська, очолювана митрополитом Полікарпом і церква російська, очолювана митрополитом Олексієм.

У травні 1943 р. митрополит Олексій загинув на ділянці дороги Кременець – Луцьк. Похований у Кременці у Богоявленському монастирі.

Деякий час семінарією керували єпископи проросійської орієнтації Антоній (Марценко) та Симон (Івановський). Більшість предметів тоді у семінарії викладали російською мовою. Звичайно, це негативно впливало на українську молодь.

У 1927 р. ректором семінарії було призначено протоієрея Петра Табінського, який мав авторитет активного борця за створення Української церкви. В той же час проросійські церковні кола домоглися призначення своїх кандидатів на посади інспектора та візитатора семінарії, які перешкоджали йому працювати. Очевидно, що через перехід у юрисдикцію Української греко-католицької церкви на початку 30-х рр. ХХст. та накладеною у зв'язку із цим російськими єпископами православної автокефальної церкви в Польщі анафемою, отець Петро Табінський був незаслужено забутий православними істориками, тому маємо незначні відомості про нього.

Національні переконання П. Табінського викликали вороже ставлення з боку промосковського духовенства Волині. Наприклад, під час Законовчительського з'їзду в Почаєві у 1923 р. між о. Табінським як секретарем зібрання та головою єпископом Антонієм Люблінським виник конфлікт через бажання першого надати постановам українського звучання.

Відчутним ударом для семінарії стало звільнення П.Табінського з посади ректора. Окремі дослідники твердять, що він став жертвою підозр польської влади у причетності до діяльності українських націоналістичних організацій у Кременці, зокрема, організації «Юнак» (крило УВО – примітка – І. С.). На нашу думку, використано зручний момент для усунення активного церковного діяча. В цьому зацікавлені проросійські кола Варшавської митрополії, адже посада ректора була стратегічною у вихованні національно-свідомої молоді. Приблизно через рік П.Табінський залишив Православну церкву і перейшов у юрисдикцію митрополита Андрія (Шептицького).

Знову ректором став єпископ Симон (Івановський), але він був номінальним керівником, фактично уся влада зосереджувалася в руках інспектора С. Міляшкевича, до того – директора приватної Української гімназії у Кременці.

Слід зауважити, що формування українського світогляду в кандидатів до священства, вихованців семінарії, відбувалось не без участі викладачів-патріотів, які працювали в цьому навчальному закладі. Серед них найвідоміші – це професори М. Кобрин, В. Біднов, Л. Данилевич, Ф. Кульчинський та інші. Їх невтомна праця, пов'язана з навчанням і вихованням майбутніх пастирів, не обмежувалась уроками, вони проводили чимало позаурочної роботи, пов'язаної з українізацією семінарії: перекладали і видавали українські підручники з богословських предметів, організовували культурно-освітні заходи в семінарії, поглиблювали знання учнів на заняттях гуртків та інше.

Перша спроба українізувати семінарію в Кременці на початку 20-х років ХХ ст. не була реалізована до кінця. У цій спробі взяв участь і професор Василь Біднов. Він лише рік викладав історію релігії та церкви у Кременецькій духовній семінарії з 1920 по 1921 р. Декілька штрихів з його біографії. Він є одним з організаторів катеринославської «Просвіти» у 1905 р. З 1910 р. викладач у духовній семінарії Катеринослава, директор української гімназії у цьому ж місті. Найбільшою і найважливішою аналітичною працею Біднова, створеною у катеринославський період, була його книга 1908 р., захищена як магістерська дисертація «Православная церковь в Польше и Литве». Далі був професором Кам'янець-Подільського університету. У Кам'янці-Подільському В. Біднов увійшов до комісії з перекладу Біблії на українську мову, заснованої при Міністерстві сповідань.

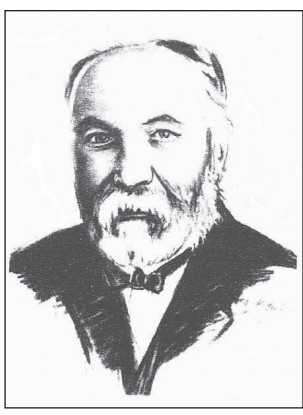

У вересні 1921 р. Біднова запросили викладати історію церкви у Кременецькій духовній семінарії. В. Біднов у 1921 р. був одним з організаторів з'їзду в Почаєві, який висловився за впровадження у богослужінні української мови.

Василь Біднов знаний як український історик церкви, професор, редактор «Православної Волині», що видавалася у Кременці в 30-х рр. ХХ ст. Чимало статей належать йому під псевдонімом В. Степовий. За активну громадську-політичну діяльність у 1922 р. польська влада вислала В. Біднова за межі повіту. Серед його документів знайдено часопис гуртка учнів четвертого класу Кременецької української гімназії, який вони йому подарували.

Основоположник Українського історико-філологічного товариства в Подєбрадах, професор історії церкви в Українському вільному університеті (Прага). Він є автор багатьох наукових праць з історії України, церкви тощо. Зокрема, «Школа і освіта на Україні в XI-XVIII ст.».

Як дослідник козацтва, Біднов приділив багато уваги розвитку на Запорожжі земельної власності, промислів, торгівлі, подав обширний матеріал про освіту, культуру та церковну організацію на Січі.

Окрему групу робіт Василь Олексійович присвятив

СЕМІНАРІЇ 20-30-Х РОКІВ ХХ СТ. В ОСОБАХ

дослідникам Запоріжжя, а саме А. Скальковському, Д. Яворницькому та іншим. Серед документів архіву є рукописна стаття В. Біднова «Одна з проблем перекладу Біблії на українську мову». З 1929 р. залучений до праці на богословському факультеті при Варшавському університеті. Член багатьох громадських організацій, про що свідчать його членські квитки. Наприклад, він залишався дійсним членом Українського наукового з'їзду у Празі.

Серед представників духовної еліти виокремлювався відомий церковний та освітянський діяч професор Кременецької духовної семінарії М. Кобрин (1871 – 1956). Він народився 21 жовтня 1871 р. в с. Стужиця Люблінського воєводства. Виходець із багатодітної селянської родини, Михайло Петрович був найстаршим і найобдарованішим.

Ще в юнацькі роки глибоко усвідомив, що Бог – «це велике слово, найбільше з усіх слів, що існують в мові людській!.. Віра в існування Бога властива людям. Люди завжди й всюди на всіх ступенях свого розвитку вірили в Бога, почитали його». Саме так писав М. Кобрин у праці «Існування Бога в світі», виданій у Кременці 1936 р.

Професор Михайло Кобрин викладацьку працю в Кременецькій духовній семінарії поєднував із перекладацькою. Адже у зв'язку з проголошенням автокефалії треба було мати богослужебні книжки українською мовою, налагодити їх видання. Це мало прискорити українізацію православної церкви. Для цього передсоборне зібрання православної автокефальної церкви в Польщі розробило специфічне положення про нові переклади церковно-богослужебних книг та їх видання. На зібранні професор М. Кобрин виступив з доповіддю «Про мову Богослужіння». В ній автор на основі глибокого вивчення історії православної церкви аргументовано стверджує, що запровадження живої мови народу в Богослужінні – основа пасторської діяльності, яка не порушує традицій православної церкви. Таку ж позицію на зібранні зайняв відомий вже тоді учений-богослов професор Іван Огієнко.

Після виходу на пенсію у 1934 р. М. Кобрин очолював українську приватну гімназію в Кременці, яка була осередком національно-патріотичного виховання молоді. За активну громадсько-політичну роботу в боротьбі за права українців Михайла Кобрина польська влада заарештувала й ув'язнила у Березі Картузькій.

Серед відомих діячів семінарії вагоме місце посідає Филимон Кульчинський. Він не лише закінчив Волинську духовну семінарію, але й Київську духовну академію з дипломом кандидата богослов'я. Педагогічну працю Ф. Кульчинський розпочав у 1918 р. у Києві, потім була праця у гімназії у Кам'янці-Подільському та народних школах Волинського воєводства. З 1927 р. до 1939 р. Филимон Устинович трудився професором духовної семінарії у Кременці. Він у Кременецькій духовній семінарії викладав українську мову та літературу та історію церкви. Він був наставником молоді. Організовував академії на вшанування Тараса Шевченка, проводив екскурсії по краю для семінаристів.

Лише в еміграції у 1948 р. Филимон Кульчинський висвятився в ієреї. До смерті у 1972 р. отець Филимон трудився священиком в українських православних парафіях Канади, Бразилії та Сполучених Штатів Америки.

Варто згадати випускника Кременецької духовної семінарії Ю. Шумовського. Про Кременецьку духовну семінарію Ю. Шумовський згадує таке: «...перший рік, коли я вступив до семінарії, то в ній панував російський дух, але коли ректором став відомий діяч, українець о. Табинський, то вона цілком українізувалась. В цьому значно допомагали такі наші професори як Ф. Кульчинський, М. Кобрин та інші, а також сам секретар Консисторії І. Власовський.

Семінаристи майже всі були свідомими українцями... Пам'ятаю, у нас тоді вже існувала таємна пластунська організація. І коли приїхав до нас на зустріч А. Річинський, то ми мали перегляд «Пласту» на так званому «Гнилому озері» в лісах м. Кременця, оскільки, польський уряд подібні націоналістичні організації не дозволяв...».

Слід написати декілька рядків про Івана Власовського, секретаря Волинської Консисторії, редактора журналу «Церква і нарід» у Кременці. Він був активним громадським діячем, богословом-науковцем, професором. Він народився 15 серпня 1883 р. на Харківщині. У 1908-1918 рр. працював в гімназіях на Полтавщині. З 1918 р. І. Власовський був директором гімназії у м. Луцьку, проте у 1924 р. звільнений польською владою з цієї посади. Іван Власовський був одним з організаторів Луцької «Просвіти», послом до польського сейму. Неодноразово був ув'язнений польською владою та утримувався у таборі Береза Картузька. З 1948 р. проживав у Канаді, де і помер.

Знаним в краї був отець Микола Малюжинський, випускник Кременецької духовної семінарії, як пише одне з видань «Він не був вигідний для жодної з окупаційних влад. Його переслідували більшовики, репресували поляки, не залишили в спокої й німецькі окупанти. А він не був політиком, чи солдатом, чи підпільником, а просто священиком, котрий чесно виконував свій синівський обов'язок перед Богом і людьми...». Він народився у 1903 р. у с. Любар Житомирського повіту. На початку 20-х рр. ХХ ст. М. Малюжинський опиняється в м. Кременці. Він стає студентом Кременецької духовної семінарії.

З 1927 р. був висвячений на сан священика й отримав парафію в с. Жолобки Кременецького повіту. Потім був священиком в с. Здовби Здолбунівського повіту та в с. Тилявка (тепер це Шумський район), де під його керівництвом було розпочато будівництво церкви. Згодом, до 1934 р. продовжував освіту у Варшаві, на теологічному факультеті. Потім був призначений благочинним у містечко Ланівці Кременецького повіту. Як бачимо з архівних документів, що М. Малюжинський постійно був під наглядом поліції, повітового староства. Наприклад, у 1935 р. до Волинського воєводського уряду в Луцьку надійшов лист від Кременецького повітового староства, в якому зазначалось, що отець Малюжинський з Ланівців, є під пильним контролем влади, його переконання мають легке «забарвлення» українського націоналізму, але в даний час він себе поводить лояльно.

У 1940 р. отець Малюжинський – священик православної церкви у Холмщині, наступного року – діяч УАПЦ у Луцьку. Розстріляний німцями у рівненській в'язниці.

Варто зазначити про вагомий внесок отця Малюжинського у розвиток української богословської думки. Серед його віднайдених праць є курсова робота з патрології за другий курс Варшавської теології, проповіді отця, частина чорнового варіанту дипломної роботи на тему «Чи є душа у людини?», опубліковані у 1936 –1937 рр. у журналі «Церква і нарід», окремі частини магістерської дисертації та програми догматичного та порівняльного богослов'я для Пастирських курсів у Луцьку. Аналіз робіт Малюжинського свідчить про його глибокі пізнання в богослов'ї. Він вивчав актуальні теми, які сприяли духовній ідентифікації українців.

Отже, здійснена спроба показати функціонування Кременецької духовної семінарії у міжвоєнний період ХХ ст. через призму біографій чільних наставників та вихованців. Окремі постаті семінарії внесли свій вагомий вклад у громадсько-політичне та освітньо-культурне життя краю, сприяли формуванню національної свідомості українців, популяризували українську мову, книжку, були захисниками православної віри. Звичайно, ми розуміємо, що їх діяльність обмежувалась конкретними політичними обставинами, які безпосередньо впливали на них та їхню подвижницьку працю. Крім того, життєпис цих людей, як особистий приклад, необхідний для сучасної молоді, адже може бути повчальним у плані жертовного служіння високим християнським ідеалам та Україні. Церква має багато трагічних сторінок, на які занесено страдників і мучеників за віру предків, серед них і світлі імена наставників та вихованців Кременецької духовної семінарії.

Українська еліта Волині закономірно знайшла своє відображення і в церковній сфері. Як бачимо, що в умовах польської державності, пануванні католицизму та пережитків русифікаторської політики волинській православній духовній еліті вдалося зберегти національну самоідентифікацію та православну віру. Варто відзначити й той факт, що у міжвоєнний період ХХ ст. на Волині зростає інтелектуальний рівень священиків.

УСІ МИ – РОДОМ ІЗ ДИТИНСТВА

Ніна КАЗЬМІРУК

У районному Будинку культури відбулося свято, приурочене Дню працівників дошкільних навчальних закладів. Ініціатором та організатором педагогічного зібрання виступила методист районного методичного кабінету з дошкільної освіти Лідія Лапка, котра разом з музичним керівником ДНЗ с.Кушлин Миколою Горошком і вела святкову програму.

Після відкриття святкового дійства ведучими своє "поважне" слово попросили маленькі вихованці дошкільних навчальних закладів № 2, № 3 і № 5 м.Кременця, котрі щиро порадували своїх наставників.

Теплі вітання на адресу працівників ДНЗ звучали з уст першого заступника райдержадміністрації Григорія Галькевича та голови районної ради Андрія Гуславського, в. о. начальника відділу освіти Ірини Гусєвої та голови районної організації профспілки працівників освіти і науки Лілії Чечуріної, декана педагогічного факультету нашого інституту Людмили Врочинської та гостей із Бережанського району.

Вагомою частиною урочистостей було нагородження переможців конкурсу на кращий ДНЗ та на кращого вихователя – фахівця педагогічної майстерності, що був оголошений Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України з метою підтримки творчої ініціативи й управлінської майстерності, підняття престижності професії педагога дошкільного навчального закладу. Кращими ДНЗ району були визнані ДНЗ с.Кімната і ДНЗ № 5 (ІІІ місце) та ДНЗ № 2 (ІІ місце). У номінації "Кращий фахівець дошкільного навчального закладу" третє місце вибороли Ольга Криволіс (ДНЗ № 3) і Наталія Павленко (ДНЗ № 5), а другою стала Світлана Петручок з ДНЗ № 2. Переможцям вручили грамоти і подарунки.

За сумлінну працю та з нагоди професійного свята грамоти районної державної адміністрації, районної ради, районного відділу освіти та освітянської профспілкової організації отримали кращі працівники ДНЗ району, а за вагомий внесок у розвиток дошкільної освіти – викладачі педагогічного факультету нашого інституту. Щирі подяки адресовано місцевим спонсорам – підприємцям, керівникам ЗОШ і батькам, котрі активно долучаються до забезпечення дітям оптимальних умов для нормального навчання і виховання.

В урочистій обстановці свята привітання приймали новопризначені завідувачі дошкільних навчальних закладів Тетяна Казьмірук (ДНЗ с.Крижі), Алла Горгаль (ДНЗ с.Плоске), Ірина Ткачук (ДНЗ № 2 м.Кременця) та Ірина Гуменюк (ДНЗ "Калинка" с. Шпиколоси). Від імені усіх завідувачів ДНЗ району Оксана Панчук (ДНЗ с.Горинка) вручила грамоти та подяки районним керівникам-освітянам, які допомагають у розвитку дошкільної освіти в районі.

У фойє Будинку культури вихователі підготували виставку власних мистецьких творів і пропонували смачні кулінарні вироби. Та справжньою несподіванкою стала поетична збірка працівників дошкільної освітянської ниви району "Дошкільне первоцвіття", яку підготувала і презентувала керівник літературної студії "Дивослово" Кременецької гімназії, відмінник освіти України Людмила Ростківська. До збірки увійшли ліричні твори Людмили Бездощук, Світлани Білосевич, Ольги Криволіс, Лідії Лапки, Неоніли Малахової, Ольги Попович, Ірини Струк, Марії Штуки та Оксани Ушинської.

У проміжках між офіційними виступами гостям урочистого вечора дарували своє мистецтво юні танцюристи зразкового ансамблю танцю "Барвінок" (керівник Андрій Медецький), дует Ірини Гуменюк та її дочки Ольги, а на завершення букет неповторних українських естрадних пісень щиро і невимушено вручив винуватцям свята співак і композитор, лауреат премії братів Лепких,володар золотої та бронзової медалей Всесвітнього фестивалю мистецтв у Голлівуді (США), заслужений артист України Володимир Вермінський.

Фото з архіву автора

СХОДИНКАМИ до ХРАМУ СВЯТОГО

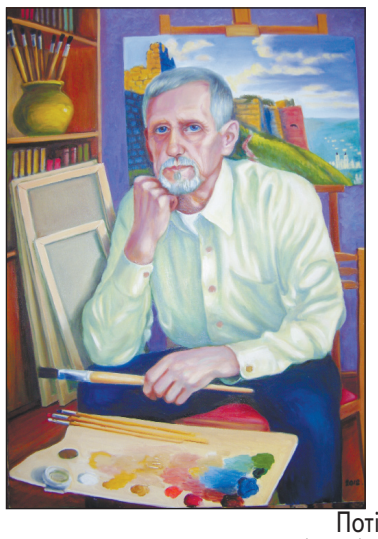

Богдан РОМАНЮК

СВІТАНОК У КРЕМЕНЦІ

Дрімає місто... Місяць догора...
Довкола гори, наче сиві хвилі...
Воловиця, Хрестова тут гора,
І Черча, й Замкова, й стрімкі
Дівочі Скелі.

Малюю обриси Замкової гори,
Що із туману силуетом виринає,
Де сяйво сонця світанкової пори
Усе навкруг повільно оживляє.

І куполи засяють, і хрести
Високих храмів в сонячній долині...
Так хочу цю красу перевести
У мову барв і неповторність ліній.

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

Прадід Богдана Івановича Романюка був нашим земляком, однак у першій половині XIX століття, перед скасуванням кріпосного права, втік від пана в Галичину. Дід заснував на хуторі пасіку, батько був лісником. Згодом тут, у с.Черниця Бродівського району на Львівщині, серед дивовижної природи, неподалік від витоку Ікви, і народився наш митець, навіть не підозрюючи, що течія Ікви, як незбагненна течія людської долі, назавжди поєднає його з Кременцем, а він увіковічнить це місто у незліченній кількості пейзажних полотен.

Любов до мистецтва до кожного приходить по-різному. Вперше після жорстоких звуків війни п'ятирічний Богданко почув скрипку – і вже не переставав марити музикою. У маленькому серці зродилося велике прагнення будь-що навчитися грати...

Перебуваючи в далекому Сибіру, куди закинула сім'ю непривітна доля, Богдан змушений був іти в найми, щоб прогодуватися: пас корів, пізніше – коней. Якось його запросив до себе сусідський хлопчик, батьки якого жили заможніше, і дозволив пограти на гармошці. За декілька раз інструмент підкорився вправним рукам до такої міри, що батьки вирішили купити гармошку і йому. Після роботи молодь організовувала танці, що докорінно змінило їх невеселе життя на засланні.

Однак не лише музика захопила Богдана. У 14-річному віці він виконав перший олійний пейзаж "Літо в тайзі", знову ж таки не здогадуючись, що саме цей вектор мистецької біографії згодом стане визначальним у його житті...

А тим часом підліток вчився орієнтуватись у безмежних просторах кемеровської тайги (навіть одного разу заблукав і ледве знайшов дорогу по так званих мітках – зв'язаних по три вершинах дерев). Проте суворі умови холоду та голоду загартовують його, мобілізують внутрішні сили і вчать виживати. А надзвичайна тяга до малярства змушує їздити за фарбами за 30 кілометрів з Осінників до Новокузнецька – і малювати, малювати, малювати...

Потім було повернення на рідну землю, курси керівників художньої самодіяльності (баян) при Львівській філармонії, посада завідувача сільським клубом, армійська служба, Одеський (нині Південноукраїнський) держав-

ний педагогічний інститут ім.К.Д.Ушинського (художньо-графічний факультет), вчителювання у Ратишівській школі на Зборівщині і нарешті більше трьох десятиліть – кременецька "епопея": викладання мистецтва живопису у нашому навчальному закладі: педагогічному училищі, коледжі, інституті, а паралельно – всесоюзні виставки, медалі лауреата Всесоюзного фестивалю народної творчості та "Ветеран праці", дипломи лауреата Всесоюзного огляду художньої самодіяльності та обласної мистецької премії ім.Ярослави Музики, три грамоти Міністерства освіти і грамота Міністерства культури, почесне звання "Відмінник народної освіти", незліченна кількість різноманітних дипломів, більше двох десятків персональних виставок в Україні та Польщі, постійна участь у республіканських і міжнародних художніх пленерах, що проходять у Кременці...

А початок зробила перша поїздка до нашого міста в 1977 році: гори, овіяні туманом легенд, полонили душу художника ще при під'їзді до Кременця. Однією з перших

була картина "Кременець з гори Воловиці", наступні пейзажі – найрізноманітніші, та тематика їх – практично незмінна: різні куточки міста з різних точок, у різні пори року (хоча найулюбленішими залишаються осінь і зима), легендарна візитка міста – гора Бона, архітектурний комплекс колиш-

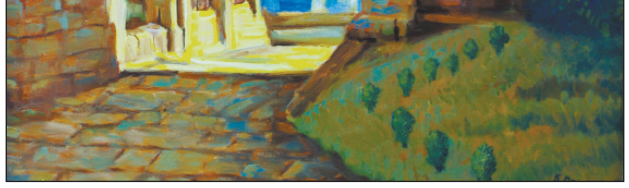

нього Ліцею, костел св. Станіслава...

В основному, це були роботи для душі, хоча часто доводилось малювати і на замовлення, тобто подарункові варіанти: для Патріарха Київського Філарета, для Папи Римського Іоанна Павла II, для гостей з Казахстану, Чехословаччини, Росії, Польщі, Бразилії, для друзів, колег, знайомих тощо.

Особлива сторінка мистецької біографії стосується співпраці та надзвичайно хороших творчих стосунків з Нілом Зварунчиком (в минулому – також викладачем нашого навчального закладу з багаторічним стажем). З ним здружилися, їздили по селах, інколи виконували примітивні замовлення колгоспних керівників, і вже навесні 1978 року презентацією своїх робіт відкрили епоху художніх виставок у Кременецькому краєзнавчому музеї.

"Як же народжується картина?", – мимоволі зринає запитання. Богдан Іванович задумався, на мить повертаючись уявою до творчого процесу. "Більшість перших робіт

– світанкові. Встаєш вдосвіта, щоб уловити схід сонця, швиденько зафіксувати ті дивовижні зміни, що відбуваються у природі. Етюд малюю приблизно годину. Продовжую в той самий час наступного дня або по пам'яті. На основі етюдів створюється масштабне полотно. Процес творення може тривати досить довго, вносяться певні зміни, доповнення. Інколи, як вихід надлишкових емоцій, на папір лягають поетичні рядки...".

Так буває і в плині людських буднів: доля останнім часом внесла деякі (на жаль, непрості) корективи й у життя Богдана Івановича. Та він не здається, не замикається в собі, а йде до людей, продовжує малювати, брати участь у художніх пленерах, і з кожної картини на нас пильно дивиться сивочолий Кременець, з яким художник навіки зріднився своєю спраглою мистецькою душею...

Одна з останніх робіт Богдана Романюка має символічну назву "Сходинками до Храму Святого". У цих словах – надто глибокий смисл: тут і напрям служіння мистецтва, і своєрідний підсумок власної творчості, і німе благання не шукати легкого шляху, а впевнено і без поспіху здійматися до духовних вершин, бо тільки там – наше очищення і спасіння.

"Замок" - газета КОГПІ ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПІ ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
35427008001808
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор, відповідальний секретар
Ніна КАЗЬМІРУК
Редактор-дизайнер
Сергій ЮРЧУК

Редактор відділу студентської молоді, оператор комп'ютерного набору і верстки
Валентина КАЩУК
Фотохудожник
Петро ДАНИЛЮК

Видрукувано у ТОВ "Буковинський видавничий дім" м.Чернівці, вул. Прутська, 29
Наклад 1250 прим.

Наша адреса: 47003, вул. Ліцейна, 1, м.Кременець, Тернопільська обл.